

vedtoges enstemmigt med 110 stemmer.

§ 1, således ændret, og § 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Anden behandling af lovforslag nr. L 232:

Forslag til lov om ændring af lov om visse hovedlandevisstrækninger. (Vendsysselmotorvejene).

Af trafikministeren (Trøjborg).

(Fremsat 6/4 94. Første behandling 14/4 94. Betænkning 28/4 94).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraf, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1 forkastedes, idet 8 stemte for, 102 imod.

§ 1 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2 betragtedes som forkastet efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 1.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Forespørgsel nr. F 28:

Forespørgsel til statsministeren:

»Hvad vil regeringen gøre for at styrke Danmarks udviklingsevne?«

Af Rahbæk Møller (SF) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 22/2 94. Fremme af forespørgslen vedtaget 25/2 94).

Begrundelse

Rahbæk Møller (SF):

Som påpeget af bl.a. fru Ritt Bjerregaard i en kronik i Politiken og af Max Bæhring i en minikronik i Erhvervs-Bladet er Danmarks udviklingsevne ikke, hvad den har været. På uddannelsesområdet står det efter 10 års borgerligt styre så dårligt til, at vi nu ligger langt under OECD-gennemsnittet i den andel af BNP, som vi bruger på uddannelse, hvor vi plejer at ligge øverst. Aviserne kan nu næsten daglig bringe meddelelser om uddannelser, der ikke lever op til tidens krav og ligger langt under international standard. Det er en faretruende udvikling for en nation, der skal leve af et højt oplysningsniveau.

På forskningsområdet står det ikke meget bedre til, og her har en kluntet regeringsdannelse og efterfølgende regeringsomdannelse placeret området uden reel politisk ledelse. Jeg vil gerne understrege, at jeg ikke med dette udtryk ønsker at anklage den nuværende eller den forhenværende forskningsminister som personer, men at der alene er tale om deres reelle muligheder for politisk ledelse.

Hvad angår erhvervsudviklingen, er der i forskellige analyser som f.eks. den erhvervspolitiske redegørelse kommet mere positive toner fra regeringen. Men foreløbig har vi ikke set megen handling.

[Rahbæk Møller]

Sammenlagt tegner der sig en udvikling, der er højst truende for Danmarks udviklingsevne. Siden SF bad om denne forespørgselsdebat, er der dog kommet signaler fra regeringens side om en øget indsats på forskningsområdet. Jeg tager det som et tegn på, at regeringen så småt er ved at erkende problemet, og ser derfor med forventning hen til statsministerens indlæg.

Besvarelse

Statsministeren (Nyrup Rasmussen):

Da jeg første gang blev præsenteret for denne forespørgselsdebat og initiativet hertil, var der to navne, der randt mig i hu næsten med det samme. Det ene var den ny amerikanske arbejdsminister, Robert Reich. Det andet var et menneske, som har studeret, hvad international konkurrence egentlig er i dag, Michael Porter, som jo også har inspireret os på mange leder og kanter i tænkningen om moderne erhvervspolitik og forskningens betydning, netop i lyset af den meget stærkere internationalisering, som forespørgeren også understregede.

Det forekommer mig, at de to sæt af tanker og analyser på mange måder også kan inspirere os og rent faktisk har inspireret regeringen.

Lad mig starte med at foregribe en del af konklusionerne. Forskningsministeriet i Danmark er kommet for at blive. Forskningsministeriet i Danmark skal styrkes i årene foran os, hvad ressourcer angår, hvad samarbejde med den omkringliggende forskellige aktivitetsstruktur i vores samfund angår.

Regeringen lagde ved sin tiltræden en ny kurs for udviklingen i Danmark. Det har vi fulgt op. Ord er fulgt af handling. Resultaterne viser, at vi nu er kommet godt fra start. Regeringen har gennemført en ansvarlig økonomisk politik først og fremmest gennem skattereform, arbejdsmarkedsreform, fremrykning af en lang række offentlige investeringer, uddannelsesindsats og også en forsknings- og uddannelsesstyrkning.

Nu er det ikke længere til debat, om udviklingen i Danmark er vendt, om der er kommet stærkere økonomisk vækst i erhvervssektoren i Danmark. Det er der, det er en kendsgerning.

Tilliden blandt forbrugerne og virksomhederne er blevet styrket, og tallene viser, at den tillid vel er større, end den har været i mange, mange år. Vi skal faktisk helt tilbage til 1985-86 for at finde en positiv holdning som den, vi har nu.

Vi er stærkt på vej i meget højt tempo væk fra syv år med lav økonomisk vækst. Lønudviklingen er rolig, inflationen var i 1993 den laveste blandt landene i Europa, og betalingsbalanceoverskuddet satte sidste år ny rekord.

Vi har fået en lav rente, og vi har en stabil valuta. Danmark er kommet i spidsen i Europa, hvad økonomisk vækst angår, og Danmark står i dag med et samlet billede på alle skalaens karakterer, som placerer os overordentlig stærkt. Selskabsskatten ligger på et europæisk niveau. Alt dette giver virksomhederne et godt, klart grundlag for at styrke sig, klare sig i konkurrencen.

Disse grundlæggende styrkepositioner må vi aldrig undervurdere, når vi taler om Danmarks udviklingsevne. Rammebetingelserne er fantastisk vigtige; det vil vi fastholde.

Men det betyder naturligvis ikke, at vi dermed har løst alle problemer. Langtfra. Og det betyder heller ikke, at vi dermed har fået færdigkreeret svaret på den internationale udfordring. Slet ikke.

Men hovedlinjen for den fremtidige indsats ligger fast. På kortere sigt drejer det sig om at få udformet forslaget til finanslov for 1995. Målet er, at de offentlige udgifter og skatter skal udgøre en mindre del af den samlede produktion, fordi væksten nu er i gang og kommer til os og bliver forstærket i 1995, og dermed også, at underskuddet på statsfinanserne og på de samlede offentlige finanser falder i 1995, og at væksten især sker i de private erhverv.

Hovedvægten ligger fortsat på en ansvarlig og troværdig økonomisk politik. De overordnede rammer er derfor de samme som dem, vi har arbejdet med, siden vi satte den ny kurs.

Det er et af regeringens afgørende mål at styrke Danmarks udviklingsevne. Vi skal sikre os, at vi også om ti år og om tyve år har et velfærdssamfund, som borgerne kan være tjent med.

Jeg hører somme tider spørgsmålet: Har vi råd til vores velfærdssamfund?

Svaret er krystalklart: Ja, det har vi, hvis vi tilrettelægger og fastholder den kurs, vi har sat, hvis vi forstår, at blot en merbeskæftigelse på 90.000 mennesker i erhvervene vil være fundamentet for en videreførelse af vores velfærdssamfund.

Vi skal ikke standse dér, men jeg nævner tallet for at afdramisere debatten om velfærds-

[Statsministeren]

samfundets fremtid. Velfærdssamfundet og dets tryghed, dets grundlæggende tryghed, og en styrkelse af Danmarks udviklingsevne er ikke modsætninger, men forudsætninger.

Valget, som Robert Reich sagde det, er ikke begrænset til enten at sænke trygheden og øge lønforskellene på arbejdsmarkedet og derigennem håbe på større beskæftigelse eller indstille sig på en varig høj arbejdsløshed. Der findes en tredje vej, og det er den tredje vej, vi har taget fat på med regeringens kurs og med den lange udviklingslinje.

Men det kræver naturligvis, at vi har et erhvervsliv, der også i fremtiden klarer sig godt. Udfordringen består i, at regeringen og Folketinget sørger for, at erhvervslivet har gode betingelser for at skabe arbejdspladser og skabe indtjening.

Regeringen har taget den ny udfordring op. Sidste år fremlagde vi vores oplæg »Ny kurs mod bedre tider« samt en erhvervsredegørelse, som udstak rammerne for den fremtidige erhvervspolitiske strategi. Det er spændende læsning sprængfyldt med ideer og analysekraft og vel, når vi skal gøre en lille smule status omkring den erhvervspolitiske strategi, det hidtil mest omfattende erhvervsanalytiske oplæg, der er lavet i ganske, ganske mange år.

Erhvervsredegørelsen blev fulgt op af en ny redegørelse i eftersommeren, som konkretiserede strategien yderligere, og sideløbende hermed har regeringen, som det vil vides, nedsat Kommissionen for Fremtidens Beskæftigelses- og Erhvervsmuligheder. Hvad skal vi leve af på lidt længere sigt? Hvordan indretter vi vores strategi? Velfærdskommissionen kaldes den også.

Den har netop fået den opgave at vurdere, hvordan vi placerer dansk erhvervsliv, det danske samfund i den nye internationale situation.

Omstilling er jo nødvendig i den stigende internationale konkurrence. Vi kender alle historien om den schweiziske elektronikvirksomhed, der har sit bogholderi placeret i Schweiz, sin finansafdeling i London, en del af sine arbejdspladser i Kina og andre i Europa. Der stilles meget store krav til os, til hele befolkningen, på en lang række felter.

Mange, mange lande ikke mindst i Asien kan efterhånden producere standardvarer med en brøkdel af de lønomkostninger, vi har her i

landet. Det skal vi sådan set ikke blive frygtelig bekymrede over eller gå i defensiven over, for vi skal ikke konkurrere med dem. Vi skal derimod producere varer og tjenester med et voksende stærkt indhold af viden og avanceret teknik.

I teknologidebatten synes jeg egentlig vi meget godt kan sammenfatte vores holdninger. Faren for arbejdsløshed ligger ikke i ny teknik, men gammel teknik. Hvis vi kan kombinere ny, avanceret teknik med den rigtigt tilrettelagte økonomiske politik, et højt videnindhold, en ambitiøs forskningsindsats, et godt samvirke mellem den offentlige og den private sektor og en vedholdende forbedring af uddannelsesindsatsen ikke mindst på de videregående uddannelser og i forskningen, så kan vi forene bedre beskæftigelse og det langsigtede mål at slippe af med arbejdsløsheden i Danmark med en vedholdende fornyelse.

Heldigvis har mange danske varer og tjenester allerede et højt videnindhold. Mange andre lande, også de nyindustrialiserede lande i Asien, er efterhånden i stand til at producere varer med meget avancerede metoder. Derfor må vi sørge for, at danske virksomheder har gode betingelser for hele tiden at være på højde med konkurrenterne eller allerhelst et hestehoved foran.

Disse betingelser sikres ikke alene gennem markedskræfterne og en stabil økonomisk politik. Der er behov for en stærk, målrettet erhvervspolitik, der kan styrke udviklingen i virksomhederne og hos medarbejderne og stimulere tilgangen af nye virksomheder.

Regeringens erhvervspolitiske strategi, som vi fremlagde i januar, har netop til formål som det første at skabe gode rammebetingelser for virksomhedernes udvikling. Netop hensynet til Danmarks udviklingsevne betyder jo, at erhvervspolitiske hensyn bliver taget med i betragtning, når vi skal prioritere – og det skal vi – inden for en række områder, ikke mindst når det gælder forsknings- og uddannelsespolitikken.

Jeg vil godt benytte lejligheden til at beskrive, hvordan regeringen forestiller sig den erhvervspolitiske strategi udmøntet, lidt mere i detaljer.

For det første: Forskningsindsatsen skal oprioriteres. Det skal især ske inden for de områder, som kan fremme virksomhedernes udvikling, og de områder, hvor vi ved vi er gode.

[Statsministeren]

Vi har alle en række brancher i tankerne. Vi har brug for øget grundforskning som et vigtigt element. Men vi har også det særlige problem, at vores forholdsvis mange små og mellemstore virksomheder ikke selv har kapaciteten – hverken personalemæssigt eller kapitalmæssigt – til at foretage den nødvendige forskning og udvikling.

Derfor må der både ske en styrkelse af grundforskningen, og indsatsen for at fremme den erhvervsrelaterede forskning må også intensiveres. Det er regeringens mål, at den samlede forsknings- og udviklingsindsats skal bringes op på et niveau, der svarer til de øvrige nordeuropæiske lande, inden udgangen af 1990'erne.

På finansloven for 1994 har vi til dansk forskning afsat 400 mio. kr. ekstra. Det ser jeg som et første skridt på vejen. Regeringen vil også i finansloven for 1995 komme med konkrete forslag til finansiel styrkelse og øget koordinering af forskningen og derigennem også en større kvalitet i forskningsindsatsen.

Uddannelserne skal have en høj kvalitet og tilstrækkelig kapacitet. Især må de højere uddannelser ikke falde tilbage i forhold til beslægtede lande. En faldende kvalitet på uddannelsesinstitutionerne vil betyde, at virksomhederne ikke får tilstrækkelig højt kvalificerede medarbejdere. Uddannelse til alle er en ambitiøs målsætning, men regeringen har sat sig for at nå dette mål.

Alle unge skal have et reelt tilbud om uddannelse efter folkeskolen. En væsentlig forudsætning for et lands velstand er jo, at dets borgere er så tilpas højtuddannede, at det er interessant for internationale virksomheder at investere og betale medarbejderne en ordentlig løn.

Også her ved vi jo fra adskillige forskerrapporter – både internationale og danske – at internationalt orienterede virksomheder i dag placerer sig dér, hvor arbejdskraften, hvor forskningsindsatsen, hvor uddannelsesniveaulet er højest og hvor dermed også fornyelsesprocessen er stærkest. Hvis vi tør og vil – og det vil vi – styrke de felter, jeg har nævnt, så bliver vores tiltrækning også for internationalt orienterede investeringer langt, langt stærkere.

Parallelt med planerne om at styrke indholdet i forskning og uddannelse arbejder regeringen med en 10-årig udbygningsplan for vore

universiteter og højere læreanstalter, der skal skabe de nødvendige kapacitetsudvidelser og kvalitetsforbedringer på lokalesiden, således at der i Danmark kan skabes et attraktivt uddannelses- og forskningsmiljø på internationalt niveau.

En gang imellem taler vi lidt om beton her i folketings salen. Jeg kan ikke lade være med at gøre den personlige bemærkning – og jeg tror, de fleste, der er til stede, ved, hvad jeg tænker på: Jeg tænker på et af vore universiteter ikke så langt herfra, på Amager, dér er der måske brug for, at vi tænker lidt længere. Også det universitet har vi selvfølgelig i tankerne, når vi taler om denne udbygningsplan, denne modernisering af en række af vore højere læreanstalter.

Den teknologiske infrastruktur skal formidle ny viden til erhvervslivet om produkter og teknik på en effektiv måde, så virksomhederne hurtigst muligt kan omsætte denne viden i deres arbejde. Fra offentlig side bidrager bl.a. teknologiske institutter, landbrugskonsulenter og sektorforskningsinstitutter til at løse denne opgave.

Regeringen vil se på, hvordan hele det offentligt finansierede formidlingssystem kan fungere til størst gavn for virksomhederne. Det gælder de regionale teknologiske informationscentre, det gælder de landsdækkende teknologiformidlingscentre, det gælder samarbejdet også i en lidt friere ramme end den, vi hidtil har arbejdet med.

Jeg vil også gerne sige, at forholdene på telekommunikationsområdet skal gøre det muligt for virksomhederne at få fuldt udbytte af den nye informationsteknologi. Det omfatter jo bl.a. konkurrencedygtige muligheder for dataoverførsler og nem adgang til international kommunikation.

Derfor er jeg også glad for i dag at understrege det udvalgsarbejde, regeringen har taget initiativ til. Vi har kaldt det Informationssamfund 2000. Den 1. september fremlægger vi overvejelser og forslag til, hvordan informationsteknologien kan bidrage til at styrke Danmarks udviklingsevne.

Og så en, synes jeg, ekstra nødvendig kommentar til det arbejde: Når vi skal tænke langt, som vi skal i dag, når vi drøfter udviklingsevnen, tror jeg næsten ikke, vi i vores politiske arbejde, i vores erhvervs politik, i vores uddan-

[Statsministeren]

nellespolitik kan undervurdere netop informationssamfundets fremtidige udvikling.

Jeg ser for mig et kolossalt nyt perspektiv, hvor anvendelsen af computere, anvendelsen af hele datateknologiområdet bliver hverdagsarbejde både for folkeskoleelever og på universiteterne i langt større udstrækning, end det sker i dag, og hvor samspillet mellem telekommunikationsnettet i Danmark – det er i virkeligheden et af verdens bedst udbyggede – og erhvervsvirksomhederne får langt større udfoldelsesmuligheder.

Derfor vil informationssamfundets muligheder og de beslutninger, vi træffer i disse år, være ganske afgørende for, at Danmark kan placeres, så vores udviklingsevne kan blive styrket.

Kapitalmarkedet skal selvsagt også fungere godt. Det gælder både for lånekapitalmarkedet og for egenkapitalmarkedet. Regeringen ønsker her at give plads for en række nye udviklingselskaber, som skal tilføre erhvervslivet ansvarlig kapital. Samtidig har regeringen fremsat forslag om udvidelse af de institutionelle investorer adgang til aktieinvesteringer, og hvis vi her tænker konkret, vil jeg gerne sige, at det ville være befriende, hvis der ikke var så megen ideologi i den debat. Jeg kan ikke se det forkerte i, at pensionskasser, ATP og andre får muligheder for at udvikle det gode samarbejde, vi for længst har set dokumenteret, til gavn ikke mindst for erhvervslivet og naturligvis også til gavn for kommende pensionisters muligheder for at sikre sig selv, sikre deres generation en god levestandard.

Den offentlige regulering og service skal kunne bistå virksomhederne på en hurtig og smidig måde. Den offentlige sektor skal ligesom virksomhederne følge med udviklingen, den må ikke være en hæmsko, men skal derimod være en katalysator for fornyelse og udvikling. Vi skal lære i langt højere grad, at den private og den offentlige sektor ikke er hinandens modsætninger, men hinandens forudsætninger, at samarbejdsfeltet er åbent for os. Vi får til sommer en rapport på regeringens initiativ om netop dette tema.

Også her har jeg en personlig erfaring, som jeg er glad for at gentage et par gange: Under mit besøg i Mecklenburg-Vorpommern for ikke så mange måneder siden mødte jeg dygtige danske embedsmænd, der sammen med

danske erhvervsvirksomheder var i gang med at eksportere et projekt til plejehjem, som vi har gode erfaringer med og viden om, et projekt, som man har taget meget godt imod i den pågældende delstat. Det er et lille konkret eksempel, som forhåbentlig vil blive fulgt op af en lang række nye eksempler til gavn for erhvervslivet i Danmark, til gavn for beskæftigelsen og til gavn for valutaudviklingen.

Den offentlige efterspørgsel skal fortsat stille store krav til produkter og tjenester. Den offentlige sektor er jo også en efterspørger, er også en varekøber i den private sektor, og netop det at stille krav, når man indkøber, fremmer virksomhedernes produktudvikling, og derfor har regeringen afsat en pulje til udviklingskontrakter, som jeg også anser for at være et overordentlig vigtigt element i hele denne rammedebat.

En mere fyldig konkretisering af den erhvervspolitiske strategi vil blive præsenteret i den kommende erhvervsredegørelse og vil blive udmøntet i regeringens forslag til finanslov for 1995.

En sikring af gode rammebetingelser udgør ikke alene hjørnестenen i styrkelsen af Danmarks udviklingsevne. Udviklingsevnen styrkes ikke ubetinget ved at oprette flere nye tilskudsordninger. Regeringen vil forenkle og begrænse vores støttesystem i erhvervspolitikken. Det tror jeg både den offentlige sektor og – som det vigtigste – erhvervsvirksomhederne er tjent med.

Som jeg har sagt det, er det regeringens politik, at de generelle rammebetingelser skal være i orden, men der er tillige nogle områder, hvor vi bør gøre en særlig indsats, fordi det er helt afgørende for Danmarks udviklingsevne. Det er tvivlsomt, om man overhovedet længere kan tale om konkurrencedygtige lande. Man må snarere tale om konkurrencedygtige industrier, som har fundet deres plads på det globale marked, primært fordi de har forstået at arbejde i netværk på tværs af de statistiske afgrænsninger.

Vi må derfor være særlig opmærksom på, at de stærke danske erhvervsområder har rammebetingelser, der mindst ligger på højde med de lande, vi konkurrerer med. Det er de erhverv, Danmark har været afhængig af i årtier, og som stadig vil dominere vores eksport i de kommende årtier. Det gælder eksempelvis fø-

[Statsministeren]

devarerektoren, søtransportområdet og sundhedsindustrien, herunder mediko- og handicapidustrien. Også i miljø- og energisektoren står Danmark stærkt med mulighed for at etablere en systemeksport, som virkelig tegner lovende.

Husk også her på et konkret eksempel. Vi har en energiforsyning i Danmark, en kraftvarmeforsyning, som hører til de bedste, eller som formentlig er det bedste og mest effektivt udviklede varmeforsyningssystem overhovedet i hele verden.

Vores energiudnyttelsesgrad, når vi producerer elektricitet og varme, ligger et sted mellem 85 og 90 pct. Går vi bare et par hundrede kilometer længere mod øst og sammenligner, så er det typiske dér i det nye demokratiske Østeuropa udnyttelsesgrader på 30, på 40, på 47-48 pct., hvis vi tager Rusland, og tager vi de fleste mellemeuropæiske, centraleuropæiske samfund, er vi vel på nogenlunde samme niveau. Forstår vi at organisere dette her rigtigt, er der kolossale udviklingsmuligheder for dansk erhvervsliv.

Udviklingsevnen omfatter også evnen til at forny erhvervsstrukturen. Derfor er et andet indsatsområde for de små og mellemstore virksomheder og iværksættere afgørende for os. I de sidste alt for mange år har kun få mindre virksomheder formået at vokse sig ind i erhvervslivets superliga. Der er behov for at forbedre betingelserne, for at flere små virksomheder overlever og vokser især inden for højteknologiske brancher. Iværksætterreformen, som vi besluttede sidste år, forøger kompetence og dermed også overlevelsesmuligheder for iværksætterne, og netop nu ser regeringen nærmere på mulighederne for yderligere at styrke uddannelserne på iværksætterfeltet.

Jeg synes også, jeg her skal nævne det såkaldte isbryderprojekt, som har vist sig at blive en overordentlig stor succes, og jeg glæder mig over, at erhvervslivet har taget så godt imod dette tilbud.

Endelig må Danmark hele tiden sikre sig viden, samarbejde og kapital fra udlandet. Danmarks udviklingsevne gavnes af flere udenlandske virksomhedsaktiviteter herhjemme, og det gælder ikke blot investeringer, men også i høj grad samarbejde med udenlandske virksomheder, f.eks. om forskning, udvikling og markedsføring. Regeringens investeringsfrem-

meindsats må ses som en tæt integreret del af den samlede erhvervspolitik.

Regeringen vil til stadighed sikre, at indsatsen for at styrke Danmarks udviklingsevne bliver drøftet i en åben dialog med virksomhederne, med organisationerne, mellem offentlige institutioner og private virksomheder. Igen er der myter, igen er der gamle holdninger til en ny udfordring, holdninger, som vi gør bedst i at lade bag os så hurtigt som muligt og gør bedst i at få over i en positiv, konstruktiv dialog så hurtigt som muligt.

Endelig er der også grund til at nævne, at kommuner og amter har en meget vigtig rolle at spille i skabelsen af gode rammebetingelser for virksomhederne. Det kan være på iværksætterområdet, og amter og kommuner spiller også en hovedrolle som offentlig efterspørger gennem anvendelse af udviklingskontrakter og i den direkte kontakt til virksomhederne. Regeringen er parat til at indgå i et godt samspil med kommuner og amter og erhvervsliv om også disse evner og disse emner.

Lad mig slutte, som jeg begyndte.

Udviklingsevnen danner grundlag for beskæftigelsen. Først kommer produktionsstigningen og eksporten, så kommer beskæftigelsen, og bag det hele ligger en stadig fornyelsesevne med hensyn til viden, forskning, planlægning og nye initiativer i virksomhedsregi, som vi skal skabe rammerne for. Jeg synes, Michael Porter har sammenfattet det meget godt, når han har sagt: GATT-aftaler er vigtige.

Jeg er enig, den nye GATT-aftale, vi har fået, kan vi næsten ikke tillægge stor nok betydning, også fordi den betyder noget på det psykologiske niveau. GATT-aftaler og nedtrapping af toldskranker og frihandel er fundamentale størrelser, som historien viser alle lande har gavn af. Dette er ikke et nulsumsspil, men det er et plussumsspil, hvor alle vil være vindere.

Men det er lige så vigtigt, at et lands udviklingsevne beror på den dynamik til fornyelse på produkt- og udviklingssiden, som vi har alle muligheder for i vores land. Derfor er regeringen nu rede til, som den har været det hidtil, at indgå i en dialog med Folketingets partier om, hvordan vi bedst muligt kan sikre inden for de udspil, jeg her har nævnt, en fortsat stærkere kompetenceopbygning og nyskabelse i erhvervslivet som det helt nødvendige grundlag

[Statsministeren]

for at bevare og videreudvikle vores velfærdssamfund.

Forhandling

Rahbæk Møller (SF):

Jeg takker statsministeren for svaret, og jeg er meget enig med statsministeren i, at de to personer, som statsministeren nævnte i sin start, nemlig Robert Reich og Michael Porter, i høj grad har virket som inspiration for partierne – herunder også for mit eget parti – på trods af eller måske netop på grund af deres indbyrdes store uenighed.

Før jeg i øvrigt kommenterer besvarelsen, vil jeg lægge ud med en gennemgang af vores syn på udviklingen og på de initiativer, der er nødvendige for at rette den op.

Jeg vil begynde med uddannelsesområdet. Ugebladet Mandag Morgen startede her en debat ved at offentliggøre en OECD-undersøgelse, der viste, at Danmark fra at ligge i toppen blandt OECD-landene nu ligger under gennemsnittet. Det er ikke så sært, at en sådan undersøgelse vækker opmærksomhed i et land, der kun har viden og kunnen som konkurrenceparametre.

Undervisningsministeriet har følt sig foranlediget til at kritisere OECD's opgørelse. Hovedelementet i kritikken er det uafviselige faktum, at internationale sammenligninger er vanskelige på grund af forskellige systemer og opgørelsesmetoder. Men Undervisningsministeriet kan ikke benægte, at der faktisk er sket et fald i udgifterne til uddannelse i Danmark. Ingen, der bevæger sig rundt i uddannelsessystemet, er uvidende om, at der faktisk er sket et betydeligt niveaufald. Faldet er meget ujævnt fordelt, dels fordi udgangsforudsætningerne var forskellige, dels fordi en større indsats fra lærernes side mange steder kunne afbøde skaderne. Men skaden er sket.

Jeg behøver bare nævne nogle få eksempler fra de senere dages medier. I forgårs kunne jeg se i fjernsynet, at på vore dages hospitaler skal man sikre sig at blive behandlet af en læge, der enten er uddannet i et andet land, f.eks. Brasilien eller Tyrkiet, eller i Danmark for tilpas længe siden. Yngre danske læger er for dårligt uddannet.

I sidste uge kunne vi læse om det faldende niveau for bygningsingeniører. For ikke så

længe siden gjorde de jurastuderende tydeligt opmærksom på, at deres forhold med auditorier uden plads til alle studerende og med urimelig mange studerende pr. lærer er helt uforvarlige.

Fra gymnasiet side lyder der stærkere og stærkere protester mod kvaliteten af de gymnasielærere, som universiteterne uddanner, i hvert fald i humanistiske fag. Man kan simpelt hen ikke få tilstrækkelig kompetence til at undervise i to fag inden for de tidsrammer, der er afsat.

Det er ikke kun de længste uddannelser, der er ramt. For kort tid siden var markedsøkonomerne i deputation i Uddannelsesudvalget og beklagede sig over, at deres uddannelse var blevet ødelagt på grund af markedsøkonomiske eksperimenter. Også de faglige uddannelser på tekniske skoler og handelsskoler har været ramt af de årlige nedskæringer under den borgerlige regering.

Så vidt jeg kan konstatere, er det danske uddannelsessystem dog stadig væk godt i international sammenhæng, når vi ser på bredden. For eksempel er de faglige uddannelser stadig nogle af verdens bedste på trods af nedskæringerne. Det er utrolig vigtigt for Danmarks udviklingsevne at bevare og styrke dette fortrin.

Fra SF's side vil jeg ikke på nogen måde tale for at styrke de længste uddannelser på bekostning af bredden af uddannelsessystemet.

Men vi har også brug for, at de mere specialiserede uddannelser er i orden. Det er de da også mange steder, men som de nævnte eksempler viser, er det langtfra alle steder, det er tilfældet. Det er en alvorlig trussel mod vores udviklingsevne.

De videregående uddannelser er særlig sårbare i disse år, fordi systemet er under omlægning fra et germansk præget til et angelsaksisk system. Det er af mange grunde en nødvendig omlægning. Men under omlægningen er systemet sårbart. Derfor er det særdeles uheldigt, at der i disse år er gjort så mange ting, der har sænket kvaliteten.

En genopretning vil koste penge. Men penge alene gør det ikke. Der må også ske en styrkelse af de mekanismer til sikring af kvaliteten, som er nedbrudt i de senere år. F.eks. må vi væk fra den rene taxameterbetaling på institutionerne. Betaling pr. bestået eksamen kan ikke andet end lægge et pres på sænkning af standarden.

[Rahbæk Møller]

Ligeledes skal de studerende have lov til at studere igen og ikke blot presses til at opføre sig som elever i et hækkeløb.

Dette bringer mig videre til forskningen. De to ting hænger sammen. De højere læreanstalter er netop karakteriseret ved den tætte sammenhæng mellem undervisning og forskning.

I modsætning til uddannelsen er forskningen ikke totalt blevet skåret ned under den borgerlige regering. Sammenlagt er der faktisk sket en udvidelse. Det er især erhvervslivets forskning, der er øget. Inden for den offentlige forskning er udviklingen langt mindre, og den er især sket ved diverse programmer, mens universiteternes og de højere læreanstalters egne midler til forskning er skåret ned.

Sammenlagt er Danmarks forskningsindsats på trods af de senere års udvidelser markant mindre end gennemsnittet i EF eller gennemsnittet i de nordiske lande. Der er derfor behov for en styrkelse.

For den offentlige forsknings vedkommende er det næppe uoverkommeligt store beløb, der er tale om. Men der er nogle forhold, der skal rettes op. Universiteternes egne midler skal styrkes. Den udvidelse af uddannelsesindsatsen, som er nødvendig i de kommende år for at indføre fri adgang de fleste steder, må nødvendigvis ledsages af en udvidelse af forskningsindsatsen for ikke at skævvride forholdet mellem de to aktiviteter.

Mange steder, men ikke alle, er der et betydeligt generationsskifteproblem med næsten alle forskere over 50 – snart over 55 – i faste stillinger.

Samtidig må der også her ske en styrkelse af mekanismen til øgning af kvaliteten. I forskning vil der altid ifølge sagens natur være et vist spild. Nogle steder er spildet for stort på grund af for dårlige mekanismer til sikring af, at pengene går til de bedste forskere.

Den største manko har vi givetvis på den erhvervsrettede forskning, som på trods af de senere års udvidelse sakker langt bagud for de lande, som vi normalt sammenligner os med.

Dansk Metal har opgjort mankoen til 8-9 mia. kr. årligt og konstaterer, at med den danske erhvervssammensætning er det urealistisk at få så kraftig en forøgelse uden et offentligt bidrag.

Dansk Metal fortjener tak for meget tydeligt at have gjort opmærksom på dette problem.

Til gengæld er nogle af de forslag, som Dansk Metal kommer med, desværre præget af manglende viden om, hvordan en styrkelse bedst foretages. Nogle af tingene er forsøgt andre steder med meget beskedne succes.

Erhvervsforskning er og skal være markedsorienteret. Reelt er der tale om mere eller mindre avanceret produktudvikling. Grundforskning fungerer på ganske andre præmisser. Der er en overlapning mellem de to sektorer, og der bør være samarbejde, men samarbejdet bør respektere de to meget forskellige succes-kriterier for hver af sektorerne.

Den mest effektive måde at fremme erhvervslivets forskning på er at skabe nye markeder, samtidig med at der afses penge til forskning og produktudvikling på området. F.eks. kunne den langsigtede indsats for arbejdsmiljøforbedringer give produktion, samtidig med at penge til udvikling af renere teknologi og erstatningsmaterialer for belastende materialer kunne have en kraftig virkning.

Som et andet eksempel kunne bedre offentlig forsorg for ældre og handicappede samtidig med en målbevidst udvikling af ældre- og handicapudstyr give mulighed for en velfærdsforøgelse og en industriudvikling med store muligheder for verdenssamfundet.

Vi har historiske eksempler på, at sådanne indsatser har virket. Jeg skal blot nævne høreapparatindustrien og vindmølleindustrien.

Vi har efterhånden også mange rapporter, der bekræfter tankegangen og indholdet i den erhvervspolitiske redegørelse. Vi har fået de otte analyser af lige så mange erhvervsområder. De er godt nok blevet kraftigt kritiseret af Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, og de er da også noget inhomogene, men indeholder alligevel interessante kortlæggende ideer.

Senest er Velfærdskommissionen gået i gang, og ifølge presseforlydende vil de optage nogle af de samme ideer en gang til. Med andre ord synes filosofien at være ændret efter regeringsskiftet. Men foreløbig ytrer det sig kun ved en endeløs række rapporter. Handling har vi ikke set meget til endnu.

Dansk Metal har i stedet for udviklingsprogrammer og udviklingskontrakter gjort sig til talsmand for et antal megainstitutter. Denne tankegang må der advares imod, i hvert fald som foreslået af Dansk Metal.

[Rahbæk Møller]

Et mindre antal forsøg med erhvervsrettede institutter på universiteterne kunne måske være en god idé. Mikroelektronikcentret på DTH fungerer tilsyneladende godt trods en noget uheldig start.

Tilsvarende institutioner kunne oprettes andre steder, men må ikke starte for stort. Kvalitet kan ikke købes for penge. Kvalitet er noget, der udvikler sig, hvis der er mekanismer, der sikrer, at pengene går derhen, hvor kvaliteten er størst.

Statsministerens tale fandt jeg mod forventning noget skuffende. Den indeholdt ikke noget, som vi fra SF's side er uenige i, men indeholdt heller ikke mange konkrete handlingsansvninger.

På erhvervsområdet var det væsentlige indhold en henvisning til de mange rapporter, som jeg allerede har omtalt, og som jeg i øvrigt også finder ganske udmærkede. Men fremadrettet handling var der ikke meget af. På uddannelsesområdet var der tale om pæne målsætninger uden meget konkret indhold. På forskningsområdet var det mest konkret; dér var i det mindste en målsætning om at nå op på samme niveau som de øvrige nordeuropæiske lande inden år 2000.

Men især var jeg skuffet over mangelen på holdning til, hvordan vi reelt kan styrke erhvervslivets forskning. Skal vi følge Dansk Metals tanke om megainstitutter, eller hvad? Det vil jeg egentlig gerne vide hvad statsministeren mener om.

Sammenlagt illustrerer statsministerens tale, at regeringen frem til valget i realiteten er handlingslammet. Jeg skal derfor fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

- »Folketinget opfordrer regeringen til en målrettet indsats for at sikre,
- at Danmark på alle områder har uddannelser på bedste internationale niveau,
  - at styrke forskningsindsatsen både kvalitativt og kvantitativt og
  - at sikre en kraftig øgning af videnindholdet i danske produkter og serviceydelser bl.a. ved øget brug af udviklingskontrakter og udviklingsprogrammer inden for områder som miljø, arbejdsmiljø, energi, bolig og sundhed.

Folketinget går derefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 59).

Første næstformand (Ivar Hansen):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se foran). Dette forslag indgår nu i forhandlingerne.

(Kort bemærkning).

Anne Birgitte Lundholt (KF):

Det Konservative Folkeparti kan være helt enig med hr. Rahbæk Møller i, at det, vi skal tilstræbe herhjemme, er at få det bedste uddannelsessystem overhovedet. Det er der nemlig behov for, det kan vi slet ikke have to meninger om. Men en af forudsætningerne for det er jo også, at vi skaber mulighederne for det. Derfor vil jeg gerne spørge hr. Rahbæk Møller, om SF så er enig i, at en af de vigtigste betingelser også er, at der kan kvalitetskontrolleres i uddannelsessystemet, således at man også kan kvalitetskontrollere undervisere og kvalitetskontrollere offentlige forskere på vores højere uddannelsesinstitutioner, samt at der kan drages konsekvenser af disse kvalitetsvurderinger i fremtidens uddannelsessystem. For så tror jeg, at vi kunne komme et godt stykke ad vejen.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Jeg kan kort svare ja. Et af problemerne under denne debat er jo, at nogle af os er erhvervspolitiske ordførere og andre uddannelsespolitiske ordførere osv., nu taler vi lidt om det hele. Det var hensigten, men det betyder selvfølgelig, at fru Anne Birgitte Lundholt ikke følger med i den uddannelsespolitiske og forskningspolitiske debat, som normalt ikke er hendes område. Hvis hun havde gjort det, ville hun vide, at SF igennem mange år har interesseret sig heftigt for kvaliteten, har forlangt evalueringer osv. og har forlangt styrkelse af de mekanismer, som sikrer kvaliteten begge steder.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Nej, så nemt slipper hr. Rahbæk Møller ikke. Det er jo i den grad at skubbe hele SF's uddannelsespolitiske holdninger til side. SF gør alt, hvad de kan, for at kæmpe imod eksamener og siger, at bare man kommer og er med osv., er det i orden. Jamen så falder niveauet.

[Kim Behnke]

Det gør det, når man ikke skal til en eksamen og skal stå til ansvar, således at både lærerne skal stå til ansvar for, at de har uddannet eleverne ordentligt, og eleverne har en mulighed for at måle, at de har fået noget ud af at være der. Det dér med, at man bare kommer og hygger sig og snakker lidt om tingene og sådan noget, medfører, at niveauet falder. Så er det, at SF's og hr. Rahbæk Møllers analyse i dag er korrekt, og så begynder vi at have et problem i Danmark.

Men det skyldes altså også mange af SF's kernevælgere, nemlig lærerne rundt omkring på folkeskoler, gymnasier og højere læreanstalter osv. Niveauet er simpelt hen for lavt. Mange af de lærere burde jo skamme sig over, at de vil være bekendt at møde op og undervise så uforberedt og så ukvalificeret, som de gør.

Lad mig så tage et af de andre punkter, hr. Rahbæk Møller tog op, nemlig inden for edb og ny teknologi. Det er jo pinligt, som lærerne bliver gjort skakmat i den daglige undervisning af elever helt ned til 5.-6. klasse, hvor eleverne ved mere om brug af computere osv. Men lærernes reaktion er, at de i stedet for at tage det som en personlig udfordring til at dygtiggøre sig inden for deres fag gør det til fagforeringspolitik, hvorefter der skal afsættes midler osv. Derfor bærer SF selv et meget stort ansvar for, at vi når dertil, hvor hr. Rahbæk Møller ganske rigtigt har analyseret at vi er nået, nemlig at niveauet er begyndt at falde. Men det er resultatet af de sidste 20 års uddannelsespolitik i Danmark, det er resultatet af en uddannelsespolitik, som havde den overskrift, at kunne vi ikke gøre alle lige kloge, kunne vi gøre alle lige dumme. Det er det sidste, der er blevet tilfældet. Men SF må kigge sig i spejlet, for SF bærer et stort ansvar.

(Kort bemærkning).

Bertel Haarder (V):

Jeg synes, at både fru Anne Birgitte Lundholt og hr. Kim Behnke har en pointe. Når SF taler om kvalitet, betyder det som regel penge, penge og atter penge og især penge i form af opfyldelse af visse lærerorganisationers ønske. Men dette er ikke den eneste vej til kvalitet, og somme tider bidrager det slet ikke til kvaliteten.

Det, jeg kan huske hr. Rahbæk Møller for, er for det første, at han og hans parti går imod,

at der stilles flere krav i folkeskolen, på trods af at undersøgelser har vist, at det på visse områder står særdeles slet til, f.eks. med elevers læsekundskaber.

For det andet at SF vil fjerne alle krav ved optagelsen til de videregående uddannelser og lukke alle ind, som om det øger kvaliteten. Og nu vil SF minsanden også afskaffe de studieegnethedsprøver efter første år, som SF selv har været med til at indføre. Det vil sige, at man er loyal over for forliget, men over for gud og hvermand annoncerer man, at SF sandelig var imod det, og det var kun, fordi man gik ind i et forlig og fik noget andet, og det var den grimme tidligere minister osv. Jeg synes, at SF på alle felter undergraver kvaliteten.

Jeg indrømmer, at vi ikke kan slå SF med hensyn til bevillinger, men bevillinger er ikke det eneste.

(Kort bemærkning).

Anne Birgitte Lundholt (KF):

Jeg vil gerne sige til hr. Rahbæk Møller, at den letteste måde at komme uden om et problem på jo er at sige til en politisk modstander eller medspiller, at vedkommende nok ikke har fulgt med i debatten.

Dertil må jeg sige, at jeg med eller uden ordførerskaber på det uddannelsespolitiske område i allerhøjeste grad har fulgt med i debatten. Jeg har faktisk fulgt med i en sådan grad, at jeg er helt sikker på, at hr. Rahbæk Møller enten ikke havde forstået mit spørgsmål eller gjorde opmærksom på, at SF havde foretaget et kraftigt holdningsskift.

Jeg forstod hr. Rahbæk Møllers svar på den måde, at en lærer på et universitet, der ved bedømmelseskemaer ikke bedømmes som god af eleverne, modtager en fyreseddel fra førstkommande semester.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

I CD er vi selvfølgelig enige i, at uddannelsesniveaet skal være højt, og vi er også enige i, at det er for lavt, men jeg synes, det var for let af hr. Kim Behnke kun at give lærerne skylden.

Jeg synes ikke, det var rart at høre, at det nærmest var lærernes kvalifikationer rundt omkring, som var det store problem. Jeg mener, det store problem i virkeligheden er politi-

[Peter Duetoft]

kernes, i og med at man har decentraliseret folkeskolen så meget, at der ikke stilles de centrale læsekrav i den grad, som vi i hvert fald ønsker det, og hvor man er klar over, hvordan det ligger. Man har givet alt for mange rundt omkring muligheder for at gøre det, som hr. Kim Behnke nævner, men det er politikernes skyld, at det kan lade sig gøre.

Det er også min opfattelse, at man stadig væk også i den gamle regerings tid kørte for meget på, at gymnasiet skulle være en almenuddannelse i stedet for noget, der gjorde folk studieegnede. Vi er nødt til at tage de diskussioner også for at få hævet kvaliteten i det videregående uddannelsessystem, for der er jeg enig med hr. Bertel Haarder i, at der er mange signaler, der viser, at man kommer til det videregående uddannelsessystem på et for lavt niveau, hvilket jo så har den dominoeffekt, at man, når man kommer op igennem systemet, ikke når det resultat, som vi er nødt til at have, hvis vi skal klare den internationale konkurrence både i et indre marked, hvor der er fri bevægelighed for arbejdskraften, og med Østlande og med den tredje verden, når vi skal bygge på et erhvervsliv, der er mere specialiseret og mere teknisk minded, end de er i de lande.

En erkendelse af, at vi ikke kan konkurrere på lønnen, men må konkurrere på viden, kræver selvfølgelig noget af det danske uddannelsessystem, som vi ikke kan leve op til i dag efter vores opfattelse. Men lad være med at tørre den af på lærerne alene, for det er altså et spørgsmål om, at politikerne ikke har styret uddannelsessystemet i den retning endnu.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Til hr. Kim Behnke. Nej, jeg mener ikke, eksamener hører hjemme i folkeskolen, jeg mener så sandelig, at de hører hjemme på de videregående uddannelser, og har aldrig nogen sinde talt mod eksamener, tværtimod. Den tidligere undervisningsminister ved, at da vi gennemførte forskeruddannelsesreformen, spurgte vi: Hvorfor skal de egentlig ikke have eksamener dér? For det synes jeg de skal. Jeg synes, det hører sig til, når det drejer sig om en specialiseret uddannelse, men det hører ikke hjemme i børneskolen.

Det er og har hele tiden været vores holdning.

Til hr. Bertel Haarder, som kritiserer, at vi ikke var glade for disse studieegnethedsprøver eller første årsprøve, som den hed, dengang vi vedtog den. Grunden hertil var ganske enkelt, at vi er tilhængere af prøver de første år. Men vi afviser at putte dem ind i en kinesisk ramme, hvorom stort set alle uddannelsesinstitutioner siger: Det fungerer ikke. Vi har jo prøven, hvorfor i alverden skal vi gøre det lige nøjagtig på den måde, hvorfor ikke gøre det, som vi plejer, det fungerer bedre? Det har vi lyttet til, og det synes vi er rigtigt.

Til fru Anne Birgitte Lundholt. Tilfældigvis er jeg ansat på en højere uddannelsesinstitution. Det er et af de steder, hvor man faktisk gennem mange år løbende har testet lærernes duelighed ved at uddele spørgeskemaer til de studerende. Det er ikke sådan, at hvis man får en dårlig test, bliver man fyret ved næste semesters begyndelse. Sådan bør det heller ikke være, for alle kan være uheldige og komme dårligt ind på en klasse. Men man gør det, som man burde gøre alle steder, nemlig at man følger folk og taler med dem, og hvis det viser sig, at vedkommende i løbet af flere semestre klarer sig dårligt, bliver han altså bedt om at forlade institutionen. Sådan skal det også være, men et enkelt uheld skal selvfølgelig ikke medføre en fyreseddel; det ville være urimeligt.

Endelig vil jeg sige, at alle de borgerlige ordføres melodier går på, at SF ikke stiller krav til nogen som helst. Jeg vil lige minde om, at vi adskillige gange har rejst spørgsmål og debat om kvalitet – især om kvalitet herinde – det har ikke kun været om penge. Bl.a. kan jeg da huske, at vi i den tidligere undervisningsministers tid fik vedtaget en dagsorden om, at lærerne på de højere læreanstalter rent faktisk skulle passe deres job i stedet for et bijob.

Dette blev ikke gennemført af hr. Bertel Haarder i nogen særlig konsekvent form, men det var os, der stillede kravet. Det kom hverken fra fru Anne Birgitte Lundholt, hr. Kim Behnke eller hr. Bertel Haarder; det kom fra vores side. Vi tør godt stille krav, og vi vil stille krav.

(Kort bemærkning).

Bertel Haarder (V):

Det er enhver institutleders opgave at sørge for, at medarbejderen på instituttet leverer en fuld arbejdsindsats for den løn, som vedkom-

[Bertel Haarder]

mende modtager fra det offentlige. Hvis vi giver alt for firkantede forbud mod, at man arbejder for en privat virksomhed ved siden af, risikerer vi at skade det samarbejde mellem offentlig og privat forskning og udvikling, som vi jo ellers i dag bruger så mange ord på.

Det er årsagen til, at jeg, selv om jeg måske kunne have haft lyst til det, ikke greb chancen for sammen med SF at indføre en hidtil uset disciplinering af medarbejderne ved universiteter og højere læreanstalter; jeg ville simpelt hen ikke acceptere de skadevirkninger, som det kunne give.

Men det er en interessant debat, og i det hele taget synes jeg, det er glædeligt, at vi så tidligt er kommet til at drøfte noget relevant her i dag, og derfor har jeg også et lille svar til hr. Peter Duetoft, hvis skolepolitiske holdninger jeg i stort omfang deler, men da vi forhandlede skoleloven, fik jeg ingen hjælp fra hr. Peter Duetofts parti, og hvis ikke det havde været for mit parti, var vi endt i en situation, hvor enhver form for holddeling uden for den enkelte klasse var blevet forbudt, for det havde CD accepteret.

Nu har ministeren i denne uge udsendt nye læseplaner, og de er skikkelige, men jeg bliver nødt til at gøre hr. Peter Duetoft opmærksom på, at når det gælder de par sider, som ministeren udsender, og som hedder »centrale kundskabsområder for faget dansk«, kan man næsten ikke se, at eleverne skal lære at læse og skrive – det er puttet meget langt væk – så alt, hvad CD har sagt om, at nu skal vi have gode basale kundskaber, for det er den vigtigste sociale forsikring osv., er en holdning, jeg ingen spor af ser i de læseplaner, der udsendes af den regering, som hr. Peter Duetoft er med i.

Lidt sammenhæng mellem ord og konkret handling ville det være rart at kunne se.

(Kort bemærkning).

Anne Birgitte Lundholt (KF):

Jeg skal prøve at tilstræbe, at det bliver den sidste om dette emne, men jeg lod mig kalde op af, at hr. Rahbæk Møller stort set udelod folkeskoledelen og sagde, at den intet har med dette her at gøre, og sagde, at de krav, man stillede, kun blev stillet på institutioner for videregående uddannelser.

Nu er det jo således, at grundmaterialet til dem, der skal gennemføre de videregående ud-

dannelser, begynder i folkeskolen, og hvis man på de videregående uddannelser først skal til at lære folk op i basale kundskaber, som de ikke har fået i folkeskolen, falder kvaliteten også her. Hr. Rahbæk Møller bevæger sig på uddannelsesinstitutioner. Jeg har til gengæld bevæget mig en stor del af mit liv dér, hvor man modtager de elever, der kommer ud af uddannelsessystemet, og jeg kan forsikre hr. Rahbæk Møller for, at niveauet er faldet, siden man med SF's og fru Ritt Bjerregaards stemmer i 1975 sørgede for at få folkeskolereformen med enhedsskolen igennem, og det er heller ikke blevet bedre med den nyeste skoleform, for med den får man i realiteten enhedsskolen. Det er dér, der skal sættes ind, hvis vi skal have hævet uddannelsesniveaet.

Endelig kom hr. Rahbæk Møller også med en lille antydning om dobbeltjob. Nu er det således her i landet, at arbejde skaber arbejde. Det er ikke sådan, at vi ved at lade være med at arbejde kan skabe meget mere arbejde; det er lige omvendt. Selvfølgelig skal lærerne passe deres arbejde og forskerne deres, men der er altså nogle, der faktisk bliver bedre forskere og bedre lærere af også at have kontakter uden for de offentlige uddannelsesinstitutioner, for det er på den måde, vi får en kommunikation.

Denne firkantede lukken os selv inde i en sort kasse og smækken låsen efter os, så skal vi nok undervise eleverne, den tror vi altså ikke meget på.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Når vi nu er så optaget af dobbeltjob på f.eks. universiteterne, er det vel også rimeligt at begynde at tage diskussionen om adskillelse af undervisning og forskning, i hvilken forbindelse jeg stadig væk må fastholde, at den, der er en god underviser, ikke nødvendigvis behøver at være en god forsker, og at den, der er en god forsker, ikke nødvendigvis behøver at være en god underviser.

Jeg kan huske fra min tid på universitetet, at det var et tabuemne, ingen rigtig turde nærme sig, og der kan også godt være argumenter mod det, men vi er jo nødt til at tage konsekvensen på et tidspunkt af, at vil vi have effektive undervisere, behøver det ikke nødvendigvis at være de mennesker, der er enormt gode som forskere, for det kan godt være, at de ikke kan det.

[Peter Duetoft]

I øvrigt vil jeg gerne sige til hr. Bertel Haarder, at vi godt kan slå hinanden oven i hovedet her i dag med, hvad der kom ud af den folkeskolereform – mig bekendt stemte Venstre også for den folkeskolereform – men jeg vil gerne spørge hr. Bertel Haarder, om det ikke er korrekt, at han altid har været modstander af centralt fastsatte læseplaner, at hr. Bertel Haarder netop har været den liberale ideologiske indpisker af de tusind danske friskolers idé frem for at tilslutte sig CD's synspunkt, som er, at folkeskolen er samfundets tilbud til de unge og til forældrene, for dermed ved man, hvad man får, og ønsker man ikke den vare, har man mulighed for at danne friskoler.

Det er meget let at sige, at den læseplan, der er sendt ud i forgårs, ikke er, som hr. Bertel Haarder vil, men kendsgerningen og fundamentet i det er jo, at lige meget hvordan den læseplan havde set ud, kunne man jo rent faktisk ude i folkeskolen undervise i særdeles vide rammer væk fra denne basalviden. Jeg vil gerne spørge hr. Bertel Haarder, om det ikke er rigtigt, at CD og hr. Bertel Haarder er uenige på det punkt. Det mener jeg at vi er, og jeg respekterer hr. Bertel Haarders ret til at mene, at det skal være meget liberalt, men jeg synes nu ikke, det er så hensigtsmæssigt.

Men hvad gjorde hr. Bertel Haarder i sin ministertid for, at det skulle være de centrale læseplaner, der styrer det danske uddannelsessystem på folkeskoleniveau? Mig bekendt afviste hr. Bertel Haarder gang på gang CD's planer på det område.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Jeg skal gøre det kort, for jeg synes, vi efterhånden er et godt stykke væk fra emnet. For det første vil jeg gerne sige, at jeg ikke har talt om, at folkeskolen ikke er væsentlig. Jeg har sagt, at jeg ikke tror på eksamener som pædagogisk princip i folkeskolen. Det er noget ganske andet.

For det andet vil jeg gerne sige, at jeg intet har imod, at lærere på de højere læreranstalter har kontakter til erhvervslivet; det kan jeg kun opmuntre. Jeg er kun imod det, når kontakten er så stor, at de dårligt har tid til at komme forbi instituttet for at give en forelæsning en gang imellem. Problemet med det, hr. Bertel Haarder gjorde, var, at på de få steder, hvor

det er et problem, kan man jo blot vælge en institutbestyrer, der selv har problemet. Det er jo det, man gør, og det er derfor, at det de steder, hvor det var et problem, fortsat er det.

(Kort bemærkning).

Bertel Haarder (V):

Det var dog en kedelig anklage mod medarbejderne på danske institutter. Det håber jeg da ikke er rigtigt, men det kan vi jo dyrke i Folketingets Forskningsudvalg.

Til hr. Peter Duetoft vil jeg blot sige, at det faktisk var mig, der som noget nyt indførte, at der i læseplanerne er et indledningsafsnit, der hedder: Centrale kundskabsområder, og jeg vil da gerne medgive, at det bl.a. var under inspiration fra CD og andre, som talte for, at man skulle stramme lidt op, når det gælder målsætningen for fagene.

Det blev strammet op. Nu er der afsnit om centrale kundskabsområder i alle fag, så vidt jeg ved. Så det er ikke rigtigt, når hr. Peter Duetoft påstår, at mit og Venstres syn er, at den sag skal man bare decentralisere. Vi har ikke decentraliseret noget som helst, når det gælder læseplaner, tværtimod. Vi har centraliseret og præciseret, gjort tingene meget mere konkrete, så man kan se, hvad børnene skal lære. Men vi har bevaret den mulighed, at tidligere skolekommissionen, nu skolebestyrelsen, kan ændre i læseplanen, hvis der er lærere, der har gode ideer, og som kan overbevise dem om, at sidste halvdel af s. 4 bør lyde på en anden måde. Den frihed synes jeg bestemt vi skal bevare, for den gør det nemlig muligt yderligere at præcisere, hvad det er, børnene skal lære, uden at man derved forhindrer den nytænkning, som der også skal være plads til.

Sonja Mikkelsen (S):

Ja, når man stiller en bredt formuleret forespørgsel, kommer debatten hurtigt langt omkring. Nu vil jeg prøve at bringe den tilbage på et lidt mere centralt spor.

Internationaliseringen af vor tilværelse er i fuld gang, vort arbejdsliv og vor fritid præges af, at geografiske afstande i dag kompenseres af effektive kommunikations- og transportsystemer, samtidig med at politisk bestemte barrierer for handel og mellempøkeligt samvær er under nedbrydning.

[Sonja Mikkelsen]

For virksomhederne giver udviklingen øget international konkurrence; virksomhederne skal hele tiden være bedre end de bedste for at klare sig godt internationalt, og hvordan kan vi så bidrage til det?

For det første er det vigtigt at holde fast i, at alle virksomheder ikke kan skæres over én kam. Ikke engang alle virksomheder i en branche kan vurderes ens, for selv om de ydre rammer for udvikling er til stede, skal de interne forudsætninger i de enkelte virksomheder også være til stede.

Det, regeringen og Folketinget kan bidrage med, er primært at sikre, at de ydre rammer hele tiden fornys og dermed giver virksomhederne positive udviklingsmuligheder.

På det økonomiske niveau er det sædvane, at det er den førte generelle økonomiske politik, man tager udgangspunkt i, når erhvervslivets konkurrenceevne vurderes. Man er tilbøjelig til at overse, at den generelle politik kun er en del af det, ganske vist en væsentlig del, men ikke det hele. De specielle vilkår, virksomhederne er afhængige af, er også væsentlige. Det gælder produktionsfaktorer, konkurrenceforholdene på hjemmemarkedet, karakteren af den hjemlige efterspørgsel og virksomhedernes muligheder for at samarbejde.

Når regeringen og Folketinget ønsker at styrke den danske udviklingsevne, er det helt nødvendigt at analysere de eksisterende vilkår for grupper af virksomheder for at finde frem til, hvordan det offentlige kan fremme positive udviklingsmiljøer.

I erkendelse heraf har Erhvervsfremme Styrelsen gjort forsøg på at gennemføre erhvervsøkonomiske analyser for udvalgte industrielle områder, og statsministeren nævnte i sit svar, at man i regeringen har taget skridt til at følge op på analyserne og de anbefalinger, der er knyttet til dem.

I den sammenhæng vil jeg tillade mig at gå ud fra, at man ikke tager anbefalingerne usorterede. De offentliggjorte analyser er unægtelig af noget svingende kvalitet, og som følge deraf er anbefalingerne det også.

Uddannelse til alle har i mere end 100 år været det middel, som den socialdemokratiske arbejderbevægelse har ført frem som afgørende for at kunne udvikle et velfærdssamfund med plads til alle.

I dag er der næppe nogen, der underkender betydningen af et højt uddannelsesniveau. Alligevel må det konstateres, at de løsninger, der har været forsøgt op igennem 1980'erne med at skaffe flere uddannelsespladser, både på de faglige ungdomsuddannelser og de videregående uddannelser, uden at øge lærerstabe og lokalekapaciteter tilsvarende, ikke efterlader et indtryk af, at der er en særlig stor bevidsthed om, hvor centrale de menneskelige ressourcer er for hele vort samfunds udviklingsevne. Det er derfor vigtigt, at regeringen allerede har besluttet et sporskifte.

I den sammenhæng lægger vi i Socialdemokratiet vægt på, at man fra regeringens side har iværksat en række initiativer til at perspektivere uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedspolitikken med søgen efter svar på spørgsmålet om, hvad vi skal leve af i fremtiden, og med iværksættelse af et forskningsprojekt om de menneskelige ressourcer og arbejdslivet er blikket løftet mod det næste årtusind.

En solid folkeskole og gode ungdomsuddannelser er forudsætninger for, at vi kan få tilstrækkelig mange dygtige unge mennesker, både kvinder og mænd, i gang med en videregående uddannelse og få de bedste af dem til at fortsætte i en forskerkarriere.

I dag bruger Danmark 1,7 pct. af bruttonationalproduktet på forskning og udvikling. Virksomhedernes indsats udgør 60 pct., eller ca. 8,5 mia. kr. om året. Men det er langt mindre, end virksomhederne bruger i andre lande i forhold til bruttonationalproduktet. I alt mangler vi offentlig og privat forskningsindsats på, hvad der svarer til 1 pct. af bruttonationalproduktet, eller ca. 8 mia. kr. om året, for at nå op på det europæiske gennemsnit.

Det er der naturligvis nogle forklaringer på. Ikke mindst at den herskende filosofi hos de skiftende borgerlige regeringer op igennem 1980'erne var, at det var virksomhederne, der skulle indhente det forsømte.

Det er nødvendigt, at erhvervslivet satser mere, men det er en illusion at tro, at de danske virksomheder kan løfte denne opgave alene. Vor erhvervsstruktur med mange små og mellemstore virksomheder giver mange fordele, f.eks. en forholdsmæssig god tilpasningsevne til ydre vilkår, men også den ulempe, at det er vanskeligt for erhvervslivet virkelig at løfte en stor forsknings- og udviklingsopgave.

[Sonja Mikkelsen]

Landets erhvervsliv opnår fordele på grund af forskelle, ikke ligheder, i de nationale miljøer, siger den amerikanske økonom Michael Porter i sin bog »The Competitive Advantage of Nations« fra 1990. Vor erhvervsstruktur er virkelig en egenart, der er til at få øje på.

Men forskelle medfører ikke automatisk fordele for erhvervslivet generelt. Det vil variere med den enkelte virksomheds egen evne til at drage fordel af forskellene, kombineret med om de generelle forhold for en hel industri rummer en positiv udviklingsevne; det er en af Michael Porters pointer.

I et land som Danmark, der har udviklet et samfund, som nærmest forudsætter, at enhver bidrager med en høj værditilvækst i sit arbejde, er det helt afgørende, at forskning og udvikling ikke forsømmes, af to hovedårsager. Den ene er, at det har en direkte betydning for at fremstille produkter og serviceydelser med et højt videninhold. Den anden er fortsat at sikre grundlaget for et højt uddannelsesniveau.

I forlængelse heraf er vi i Socialdemokratiet meget optaget af, at formidlingen af forskningsresultater fra universitetsverdenen til nytte for erhvervslivet og samfundet som helhed bliver mere effektiv. F.eks. ser vi gode muligheder i at give forskerparkerne bedre vilkår for deres formidlingsarbejde. Isbryderprojektet, hvor højt uddannede ansættes i små virksomheder til at lave udviklingsprojekter, er et andet med samme sigte.

En tredje metode, vi bør tage i anvendelse, er at indarbejde iværksætteruddannelse i de videregående uddannelser, uanset om den studerende ønsker at fortsætte i en forskerkarriere eller den studerende forlader universitetet med en kandidatgrad.

Den anden hovedårsag til, at forskning ikke må forsømmes, er at sikre et fortsat højt uddannelsesniveau. For at sikre det på den mest effektive måde skal der sættes på at øge både kvalitet og kvantitet i de eksisterende offentlige forskningsmiljøer, hvor det videnskabelige personale har en undervisningsforpligtelse over for både kandidat- og forskerstuderende som en del af deres arbejde som forskere.

Uden denne direkte formidling på højt niveau ville det med tiden blive vanskeligt at inspirere unge og dermed tiltrække dem som forskere og således sikre en varig høj kvalitet i forskningen.

Det er ikke alene produktionsfaktorerne, vi skal koncentrere indsatsen om; den danske offentlige sektors størrelse og kvalitet spiller også en afgørende rolle som forbruger for virksomhedernes udviklingsevne. Det er ikke lige gyldigt, om det offentliges indkøbspolitik anses af udvikling eller der alene købes gammelkendte, afprøvede varer. Både stat, amt og kommune skal spille rollen som kritisk og krævende efterspørger.

Tilsvarende er det vigtigt, at både regeringen og Folketinget er bevidst om, at avanceret lovgivning ligeledes udfordrer virksomhedernes udviklingsevne. Den danske miljøindustri er et godt eksempel. Især når den fremsynde lovgivning omsættes til internationale normer, giver det virksomhederne store konkurrencemæssige fordele.

For at virksomhederne hele tiden er gearret til at klare konkurrencen internationalt, er det nødvendigt at have konkurrence på hjemmemarkedet. Derfor må vi også herinde fra tid til anden tage konkurrencelovgivningen op til vurdering.

For nogle år siden ændredes monopollovgivningen til konkurrenceloven, og de kontrollerende dele blev væsentligt amputeret til skade for konkurrencen. Det var vi fra Socialdemokratiets side ikke særlig glade for. Konkurrencerådets indsats er heller ikke imponerende. Her er man mere optaget af at privatisere – uanset om det blot medfører private monopoler – end af at fremme en reel konkurrence imellem private virksomheder.

I Socialdemokratiet er vi af den opfattelse, at det er på tide, at vi igen overvejer at vende lovgivningen om, så den i højere grad matcher lovgivningen i de fleste andre europæiske lande på dette felt, hvor det som udgangspunkt er forbudt virksomhederne at aftale sig ud af konkurrence.

Endelig skal virksomhederne opmuntres til at samarbejde. Ikke mindst i et land med vor erhvervsstruktur er det afgørende, at beslægtede virksomheder kan samarbejde om at produkt- og markedsudvikle.

I den sammenhæng er vi i Socialdemokratiet optaget af, at der nu ryddes op i de mange meget forskellige erhvervsstøtteordninger, således at kun de bedste fortsætter og de mere perspektivløse lukkes og dermed frigør midler til mere forskning og udvikling.

[Sonja Mikkelsen]

I Socialdemokratiet lægger vi vægt på at få et klart niveauskift i forsknings- og udviklingsindsatsen her i landet, som jeg netop har redegjort for.

Da tiden er ved at være gået, skal jeg vende tilbage til SF's dagsorden i anden omgang, men jeg vil gerne understrege, at vi i Socialdemokratiet er tilfredse med det signal, der lå i statsministerens svar, om, at det er regeringens mål, at det samlede forsknings- og udviklingsomfang skal bringes op på niveau med de øvrige nordeuropæiske lande inden år 2000, at den øgede indsats både kvalitativt og kvantitativt skal styrke grundforskningen, og at det statslige bidrag til den erhvervsrelaterede forskning skal øges og tilrettelægges, så den bedst muligt kompenserer for den danske erhvervsstruktur med mange små virksomheder og dermed bidrager til at øge videnindholdet i de danske produkter og serviceydelser. Det vil give fornyet udviklingsevne i Danmark.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 12.03

Mødet genoptaget kl. 13.00

Forhandlingen genoptoges.

Anne Birgitte Lundholt (KF):

Det er jo et åbent spørgsmål, SF har stillet i dag, som man så selvfølgelig også – når man stiller det så åbent, som man gør – får en hel del svar på i forskellige retninger. Men det er klart et vigtigt spørgsmål, og det er også klart, at det spørgsmål, vi må stille os selv, er: Hvorfor skal vi i det hele taget diskutere det?

Hovedsigtet med at diskutere det er selvfølgelig, at vi skal skabe en basis for at bevare vores velfærdssamfund. Det er det, det hele drejer sig om. Det drejer sig om, at vi skal have råd til at opretholde det sociale niveau, vi har i dag. Vi skal have råd til at opretholde et ordentligt uddannelsessystem. Vi skal have råd til at opretholde et samfund med en rimelig funktion, således som vi har i dag.

Vi erkender alle sammen – og det tror jeg også, SF gør ved at stille forespørgslen – at

hvis vi også skal have råd til det i fremtiden, skal der også ske noget. Så skal der ske politisk handling. Det er ikke nok, at vi blot diskuterer analyser, der er foretaget for længe siden, og derefter siger, at dem vil vi diskutere videre om; der skal ske noget.

Vi skal stille spørgsmålet: Hvordan skaber vi nogle nye arbejdspladser? Hvordan sikrer vi, at disse arbejdspladser også kan give en økonomisk udvikling i samfundet?

Det Konservative Folkeparti ønsker at bevare et velfærdssamfund på et højt niveau. Det har altid været en konservativ mærkesag, at vi i fællesskab skal tage os af den svageste del af befolkningen; at vi skal have råd til en fri sygehusbehandling; at vi skal have råd til et frit uddannelsessystem; at der skal være adgang til visse basale offentlige ydelser. Det koster penge, og det erkender vi også fra Det Konservative Folkepartis side.

Vi har den opfattelse, at økonomien til at opretholde velfærden kun kan komme ét sted fra, nemlig fra produktionen og de tilknyttede serviceerhverv. Velfærdens bevares ikke ved at tale om den. Velfærdens fastholdes kun ved at gøre noget ved det. Det kræver politisk mod.

Jeg har hørt en minister udtale, at den regering, vi har i dag, er den mest modige regering, vi har haft i mands minde; sådan tror jeg, det blev udtrykt. Jeg kan sige: Ja, det er en meget modig regering, der udtømmer sit regeringsprogram, udtømmer det med nogle absolut utilstrækkelige såkaldte reformer, og derefter diskuterer analyser frem til næste valgdag. Det er modigt, at man ikke ønsker, at man ikke er villig til at tage fat på tingene.

Det Konservative Folkeparti er parat til det. Vi offentliggjorde i marts måned et oplæg, som angiver både nogle positive, men også nogle mindre populære tiltag til at komme videre, til at skabe et bedre samfund, til at styrke Danmarks udviklingsevne.

Hvis vi skal have et grundlag for velstanden og beskæftigelsen fremover, er det helt klart en betingelse, at vores forsknings- og udviklingsindsats bliver styrket. Det betyder, at vi bl.a. skal have forbedret rammerne for virksomhedernes evne til at udvikle sig, til at skabe forskning, og der findes mange mulige initiativer hertil.

Der kan også skabes et udviklende samarbejde mellem det private og det offentlige, men

[Anne Birgitte Lundholt]

vel at mærke således, at den værditilvækst, der skal finde sted, finder sted i det private erhvervsliv, som er gearet til at tage imod disse eksportjob.

Og endelig er infrastrukturen selvfølgelig også et vigtigt offentligt element i at styrke Danmarks udviklingsevne.

Den politik, som skal føres, må bygge på en styrkelse af virksomhederne på alle fronter, ikke kun via lave omkostninger, som statsministeren antydede, men også ved at der statses på øget og rigtig uddannelse. Også forskning og højteknologi skal længere frem. Danmark skal udvikles til et vidensamfund, hvor vi i stigende grad distribuerer, producerer og anvender viden.

Danmark har skabt sin velstand gennem et – hidtil og indtil for få år siden, vil jeg sige, indtil ca. 1975 – enestående uddannelsessystem, et system, der i de seneste år ikke har stået mål med de traditioner, som vi jo normalt i Danmark har haft for uddannelse med højt niveau og høj kvalitet. Vores folkeskole, vores fritidsundervisning, højskoler og faglige uddannelsessystem udgør dog fortsat et solidt fundament for opbygningen af de tilbud og muligheder, der skal være for alle for at kunne udvikle sig.

Det er også en kendsgerning, at man godt kan leve af industriel produktion, selv om de fleste job også efter regeringens egen analyse kommer til at ligge i andre erhverv. Der er ingen tvivl om, at industrien, landbruget og fiskeriet fortsat vil stå for en skabelse af velstand og værdier i det danske samfund også ind i næste årtusind.

Fra flere sider har man i de senere år set en opdeling i servicesamfund og industrisamfund som to adskilte områder – regeringen har også i sine analyser en tendens til det – og så lader man, som om det er sådan noget, der vokser uafhængigt af hinanden. Men det er en kunstig opdeling; industri og serviceerhverv udvikler sig rent faktisk parallelt. Vækst i industrien er en forudsætning for vækst i servicesektoren og omvendt. Samtidig er vækst også i fremstillingserhvervene en forudsætning for den øgede eksport, som skal være med til at sikre fremtidens velfærdssamfund.

Ser vi 20 år frem i tiden, er det en kendsgerning, at vi skal leve af vækst både i fremstillingssektoren og i servicesektoren. Vi skal

nemlig passe på en ting herhjemme: Vi skal passe på, at vi ikke også i den politiske debat forfalder til at diskutere mantraer, at vi ikke i den politiske debat forfalder til at tro, at fordi der er ét vækstområde, så har vi dermed udelukket en masse andre, så har vi løst verdens problemer.

Et af de mantraer, som kommer fra regeringen for øjeblikket, er diskussionen om samarbejde mellem offentligt og privat. Vi har ikke noget imod samarbejde mellem offentligt og privat. Vi synes, det er fornuftigt, hvis man kan lave nogle fornuftige udviklingskontrakter mellem offentligt og privat. Vi synes, det er fornuftigt, hvis det offentlige tilfører sin viden – også gerne mod betaling – til det private erhvervsliv. Vi synes, det er flot, når vi ser projekter styret af danske professionelle virksomhedsledere bakket op af embedsmænd, bakket op af de offentlige serviceorganer, som fører frem til nogle eksportordrer, hvor Danmark kan komme ud og give en ny viden og en ny tilførsel til det hele.

Men vi ønsker, at denne udvikling skal foretages på markedsøkonomiske vilkår og i det private erhvervsliv. Det er trods alt det system, de fleste lande, som netop har brudt murene ned, har valgt, og som vi også med velfærds-samfundet i baghovedet skal have fat i.

Regeringen roser sig meget af sine erhvervsanalyser, og den ros vil jeg gerne dele med regeringen. Den erhvervspolitiske analyse, der kom sidste år, var et glimrende redskab. Problemet er – og det skal regeringen til gengæld have ris for – at regeringen siden blot har snakket, snakket, snakket og snakket. Regeringsprogrammet var udtømt, og derfor skete der ikke en smule mere med de mange gode ideer, der stod dér.

Det er en selvfølgelighed, at disse ting skal finde deres leje i en sammenhæng. Der skal være politisk mod til ikke kun at diskutere detaljer. Der skal være politisk mod til ikke blot at stille sig op på talerstolen og sige, at nu skal vi have ideologien væk fra debatten omkring LD; det er jo ikke det, det drejer sig om. Det, det drejer sig om, er at diskutere, hvor det danske samfund skal hen, hvordan vi får råd til velfærden, og så skal vi uden at grave os ned i ideologiske skyttegrave – som jeg hørte en del af statsministerens tale var – finde ud af at gøre både de ting, der gør ondt, og de ting, der gør godt, for at komme frem.

[Anne Birgitte Lundholt]

Det Konservative Folkeparti har lagt linjen ved at komme med forslagene i marts måned. Vi har endnu ikke set regeringens forslag til udfyldelse af de analyser, man roser sig meget af; vi venter fortsat. Jeg er naturligvis overbevist om, at vi også kommer til at vente til efter valgdagen med at se, hvad der egentlig kommer ud af det hele.

Det er synd for de arbejdsløse danskere, det er synd for dem, der er nervøse for, om de også har gratis offentlig service på sygehusene og i uddannelsessystemet i morgen. Jeg synes, vi skulle se at komme i gang. Det Konservative Folkeparti er klar.

Bertel Haarder (V):

Jeg vil gerne takke statsministeren for redegørelsen og straks citere et par sætninger, som jeg er enig i:

Statsministeren sagde, at udviklingsevnen ikke ubetinget øges ved at oprette nye tilskudsordninger. Det synes jeg var gode ord sagt af en statsminister, som vel også har opdaget, at der ikke er ubegrænsede midler at rutte med. Det har vi andre opdaget for temmelig længe siden.

Og så kom statsministeren med en god formulering, da han sagde: Faren er ikke ny teknologi, faren er gammel teknologi. Også rigtigt sagt.

Så er det klart, at statsministeren måtte sige en hel masse om ny kurs og om regeringens mange planer og alt det gode, der findes og er gjort, og det kunne jo give anledning til en meget lang polemik, hvor mit synspunkt og Venstres synspunkt naturligvis er, at det, der virkelig er godt at sige om dansk økonomi og udviklingsevne i øjeblikket, ikke kan være skabt i den nuværende statsministers tid, og når statsministeren taler så pænt om det, så må der være et klart dementi af alt, hvad hans egne ordførere har sagt i de foregående ti år. Undskyld, at jeg nævner det.

Jeg synes også, jeg skylder at nævne det af hensyn til de små regeringspartier, som jo har et medansvar for det, der skete i de foregående ti år, og som blev sablet ned af regeringen. Man er lige ved at sige, at det kan være godt med sådan et regeringsskifte, for så opdager man jo pludselig, at det, som Socialdemokratiets ordførere tidligere har sagt, slet ikke gælder mere, nu hvor man er kommet i regering; nu er rigets tilstand helt anderledes.

Men det var som sagt en polemik, jeg ville undlade, og jeg vil også undlade at komme ind på Michael Porter og Robert Reich, selv om jeg synes, Michael Porter er blevet nævnt rigelig mange gange i denne debat og også tidligere. Han hører ikke til mine guruer, og jeg synes, at statsministeren – også da han var i opposition – i for høj grad skrev af efter Michael Porter. Vi hørte jo i det uendelige om det turistindustrielle kompleks og alle de andre komplekser, som vi skulle bygge op efter Porters opskrift. Jeg ved ikke rigtig, hvad det er blevet til, og jeg har aldrig rigtig troet på det, og – ja, det forekommer mig at være ord og atter ord uden særlig meget indhold i.

Robert Reich siger noget rigtigt om værdien af kvalifikationer. Selvfølgelig skal vi have flere job i den højteknologiske ende, og det kræver større satsning på uddannelse og forskning – det vil jeg også vende tilbage til – men det er begrænset, hvad man kan skabe af job i den ende, i hvert fald på kort sigt.

Derfor advarer jeg mod, at man lader den snak om kvalifikationer overskygge det andet meget mere realistiske, som har at gøre med her og nu-situationen, nemlig dette, at vi har et for stift arbejdsmarked, et totalt ubrugeligt dagpengesystem og en for ringe lønspredning. De ting kunne der godt gøres noget ved, uden at man på nogen måde gjorde skade på den sociale balance her i landet.

Da min konservative kollega fru Anne Birgitte Lundholt har talt godt og rigtigt om erhvervspolitikken, vil jeg nu bruge min resterende taletid på at sige lidt om forskningspolitikken.

Når det gælder forskningen, havde regeringen ved sin dannelse mange gode intentioner. Den lovede at styrke forskningen både her og der, den oprettede et ministerium for teknologi og anvendt forskning – nu skulle der ske noget. Men da det så blev en Centrum-Demokrat, der fik posten, blev ministeriet pludselig berøvet en stor del af den påtænkte ressort; industriministeren fik lov at beholde hele teknologisiden, så der hverken blev teknologi eller anvendt forskning af betydning tilbage til forskningsministeren. Så fik ministeriet navneforandring til slet og ret Forskningsministeriet, og så kunne undervisningsministeren jo lige så godt holde fast på sit, så der til sidst stort set kun var forskningsrådene og Forskningspolitisk Råd tilbage til den stakkels minister.

[Bertel Haarder]

Nu skulle man jo tro, at de to på hinanden følgende forskningsministre ville alliere sig med disse forskningsråd og især med Forskningspolitisk Råd for derved dog at få en smule indflydelse på den vidt udbredte forskning rundt om i ministerierne, men nej. I stedet oparbejdede de to forskningsministre historiens dårligste forhold til regeringens forskningsrådgivning, således at Forskningspolitisk Råd i dag er reduceret til en ganske almindelig høringspart på linje med en hvilken som helst sektorinteresse. Det er ret så ufatteligt i betragtning af, at rådet er hele regeringens rådgiver og dermed forskningsministerens og også statsministerens allermest oplagte allierede i kampen for at lægge en linje for dansk forskningspolitik. Så dårligt behandles rådet, at det i går har måttet klage sin nød til Folketingets Forskningsudvalg. Og jeg mener, at den tilstand, som regeringen byder Forskningspolitisk Råd, nærmer sig et brud med den lov, som Folketinget ellers vedtog i stor enighed for fem år siden.

Hvad siger statsministeren mon egentlig til alt dette? Hvis han ikke vil tro mig, bør han udbede sig en samtale med formanden for Forskningspolitisk Råd eller konsultere sit eget partis medlem af Folketingets Forskningsudvalg. Har statsministeren eller finansministeren eller industriministeren overhovedet interesseret sig for forskningsområdet? Og i dag, hvor forskningsministeren er fraværende, får man lyst til også at spørge, om forskningsministeren interesserer sig for det; men det vil jeg tro han gør.

Har regeringen et forskningsudvalg, som koordinerer noget som helst? Får forskningsministeren nogen som helst opbakning til noget som helst? Koordinerer statsministeren noget? Støtter statsministeren forskningsministeren? Støtter industriministeren ham? Det gjorde de jo, forgængerne, i høj grad, da jeg var forskningsminister, men gælder det også de nuværende kolleger til forskningsministeren? Jeg tror det ikke.

På den baggrund giver jeg ikke så meget for statsministerens redegørelse. Lad gå med søde, uforpligtende ord i en tiltrædelsestale og til nød i en åbningstale, hvor man jo ikke kan vide, hvad der kommer bagefter, men nu efter næsten 1½ år er der ingen som helst begrundelse for at fæste lid til søde miner og lader.

Efter alt det, som jeg skulle høre på i min ministertid fra den socialdemokratiske forskningsordfører, havde jeg forventet en helt ny forskningspolitik med langt større bevillinger, især når jeg ser, hvordan pengene det sidste halvandet år er fosset ud alle andre steder, således at de offentlige udgifter samlet er steget med 6 pct., hvilket er langt mere end stigningen i bruttonationalproduktet, som regeringen ellers sagde at den ville holde sig inden for.

Vi hørte om ny kurs, og i dag har vi hørt om sporskifte. Men hvad er det for en ny kurs, og hvad er det for et sporskifte? Det forekommer mig, at forskningen er blevet prioriteret både på den ene og den anden måde præcis lige så lavt, som da Socialdemokratiet sidst var ved magten i 1970'erne og i begyndelsen af 1980'erne.

Under de borgerlige regeringer er forskningens omfang trods alt vokset med mere end 50 pct. fra under 1 til over 1½ pct. af bruttonationalproduktet, men stigningen er knap nok blevet fortsat under den nuværende regering, og det skønt det jo unægtelig ikke har været sparetid for andre ministre. Det virker, som om der soldes på alle andre områder end på forskningsområdet.

I efteråret fik vi en ejendommelig forskningspolitisk redegørelse, som udmærkede sig ved ikke at sige noget som helst om regeringens eneste initiativ, som i øvrigt havde været vidt og bredt omtalt i aviserne. Jeg tænker naturligvis på det bioteknologiske megainstitut, som nu skal hedde Institut for Cellular Kommunikation. Vi havde læst om det i avisen alle sammen. Det var ikke med i rapporten. Og vi fik heller ikke noget at vide om det i dag.

Det er måske en god idé at satse på et sådant center i et eller andet omfang, men Venstre vil ikke høre tale om et sådant center, hvis Forskningspolitisk Råd ikke i ét og alt siger god for det. Det ville jo være meningsløst at oprette et sådant center, hvis den højeste forskningspolitiske sagskundskab her i landet, som er fuldstændig uafhængig, ikke kan sige god for det.

Dette råd bør regeringen behandle på en helt anden måde i stedet for arrogant at træde på den eneste overordnede forskningsrådgivning, vi har. Rådet er et godt værn imod ideologiske og magtpolitiske overgreb på forskningen.

[Bertel Haarder]

Jeg tror gerne, at meget af det, jeg har sagt, får statsministeren til at virre lidt med hovedet; jeg kan næsten høre, han gør det. Jeg tror ikke, at han har lod og del i det, bortset fra at han naturligvis har ansvaret for regeringsdannelsen med de lidt for mange ministre, hvor en stakkels CD'er først bliver udnævnt til minister for teknologi og anvendt forskning og derefter bliver frataget det meste.

Men den omstændighed, at statsministeren ikke rigtig har været med til de ting, jeg her nævner, er måske en del af problemet. Vi hørte jo om alt det, der skulle gøres også på dette felt, da statsministeren var i opposition, men har han selv fulgt det op? Har regeringen overhovedet en linje? Bruger man tid internt i regeringen på forskning? Jeg tror det ikke, og vi står i dag med konsekvenserne af det.

(Kort bemærkning).

Merethe Due Jensen (KRF):

Det var hr. Bertel Haarder, der fik mig herop med den dér bekymring for de små regeringspartier.

Jeg kan godt sige til hr. Bertel Haarder, at vi faktisk er ret godt tilfredse med regeringens erhvervs politik. Og det er erhvervslivet også, det har bare utrolig svært ved at indrømme, at denne regering fører en erhvervs politik, som er ganske fremragende; det er bare sådan, at det er konstellationen, man ikke er så glad for. Det er også ubehageligt for V og K, at der nu er andre, der har overtaget det patent, som de ellers har haft på en god erhvervs politik.

Jeg vil også sige, at før pausen fremkom der nogle synspunkter omkring folkeskolereformen. Jeg vil ikke inddrage det igen, men det var også hr. Bertel Haarder, der syntes at mangle en opbakning fra CD med hensyn til skole- og uddannelses politik.

Jeg mindes godt drøftelserne om formålsparagraffen; dér syntes jeg også nok, at jeg manglede en opbakning fra Venstre. Så jeg tror ikke, at vi skal beskyldte hinanden for noget som helst, men nu fortsætte i en værdig debat.

(Kort bemærkning).

Anne Birgitte Lundholt (KF):

Jeg skal ikke blande mig i debatten mellem fru Merethe Due Jensen og hr. Bertel Haarder, men det er dog ganske bemærkelsesværdigt, at

fru Merethe Due Jensen siger, at erhvervslivet er tilfreds, det har bare så svært ved at indrømme det.

Jeg gad da nok vide, hvem det er fru Merethe Due Jensen taler med, som i det skjulte siger: Faktisk er vi tilfredse, men det tør vi slet ikke sige nogen steder, for så er det da underligt at høre på – heldigvis da – alle de fornuftige virksomheder, som giver konstruktive forslag til, hvad der skal laves i erhvervs politisk retning.

Sandheden, fru Merethe Due Jensen, er jo: Regeringen fremlagde en glimrende analyse i sin erhvervsredegørelse, og så er der ikke sket en pind siden. Man tør ikke. Man kan ikke blive enige. I stedet for lægger man forslag frem om længere afskedigelsesvarsler, som kyler de sidste virksomheder, vi har, med sårbar produktion over til Østlandene. Dét fremsætter man i Folketinget. Man diskuterer seksdobling af CO₂-afgiften. Man diskuterer grønne afgifter. Man fjerner alt, hvad der er af privat incitament til at spare op i aktier, så folk fløjter over til passiv opsparing i stedet for, og samtidig erklærer man, at det er vores ideologiske modstand, der forhindrer, at LD's penge kan komme ind og erstatte alle de private, der gerne vil eje aktier. Det er regeringens erhvervs politik.

Men vi er da enige om, at der ligger mange gode intentioner i regeringens erhvervsredegørelse, og jeg kan fuldt ud anbefale Det Konservative Folkepartis program »Vækst og velstand«, som fortæller, hvordan man kan udføre disse gode ting. Vi har et strålende forslag herom, så lad os dog vedtage det i stedet for bare at diskutere disse analyser.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Der er en enkelt ting i hr. Bertel Haarders indlæg, jeg godt vil kommentere, nemlig spørgsmålet om Forsknings politisk Råd.

Jeg er meget enig med hr. Bertel Haarder i, at dette råd naturligvis bør behandles ordentligt og tages med på råd om alle væsentlige ting, og det er yderst beklageligt, at det ikke er sket, i hvert fald efter hvad vi har fået oplyst. Men til gengæld er jeg uenig med hr. Bertel Haarder, når han vil give rådet vetoret. Rådet er netop rådgivende med det formål at kvalificere debatten, men det bør naturligvis være så-

[Rahbæk Møller]

dan, at selv om man har fået et godt råd, har man ret til at vælge at gøre noget andet. At tillægge rådet den vetoret, som hr. Bertel Haarder vil give det, er ikke heldigt.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Det var en værre klagesang, vi fik en gang til fra fru Anne Birgitte Lundholt. Jeg tænkte ellers, at når vi først havde fået den én gang, var det nok.

Fru Anne Birgitte Lundholt siger, at der intet er sket, efter at regeringen fremlagde en redegørelse om erhvervspolitikken i september 1993; men jeg kan da rent umiddelbart komme i tanker om i hvert fald to ting. For det første har regeringen etableret en pulje med henblik på, at stat, amter og kommuner kan styrke indsatsen for at etablere udviklingskontrakter og dermed styrke et meget konkret samarbejde mellem den offentlige sektor og virksomhederne, også med henblik på at styrke virksomhedernes muligheder for at få nogle eksportmuligheder.

For det andet har vi netop i dag vedtaget loven om udviklingsselskaber, som gør det muligt at etablere udviklingsselskaber for privat kapital, fordi staten stiller en garanti for noget af risikoen med henblik på, at man i højere grad vil investere, også gerne regionalt, i nye udviklingsprojekter og projekter, der er langt mere perspektiv i end tidligere. Der er jo den forskel, at da fru Anne Birgitte Lundholt var industriminister, afviklede man den danske erhvervspolitik, men i stedet for at afvikle er man nu i gang med at udvikle erhvervspolitikken. Men det er også klart, at det tager tid, fordi den tidligere regering fuldstændigt lagde området øde.

(Kort bemærkning).

Bertel Haarder (V):

Hr. Rahbæk Møller synes ikke, at Forskningspolitisk Råd skal have vetoret, og det skal det måske heller ikke; men Forskningspolitisk Råd skal spørges og ikke bare høres. Forskningspolitisk Råd skal inddrages ved udformningen af et så stort projekt, og hvis jeg sad i regering, ville jeg altså mene, at det var mærkeligt at bruge så mange penge på noget så stort og afgørende uden at få i hvert fald en eller

anden form for opbakning og forståelse i Forskningspolitisk Råd. Det ville dog være mærkeligt at bruge penge, hvis folk nærmest er imod, at man gør det, for det er dog det triste, en regering kan gøre.

Og derfor er mit budskab til regeringen, og her er jeg enig med hr. Rahbæk Møller: Se nu at etablere et ordentligt forhold til det råd, som jo er enhver forskningsministers bedste ven i kampen mod alle de særinteresser og ressortinteresser, en forskningsminister altid må ligge i krig med! Det er altså godt med et forskningspolitisk råd i ryggen, og det er også godt med en statsminister i ryggen. Det vil jeg gerne sige nu, hvor statsministeren er den eneste minister, der er til stede.

Og så vil jeg sige til fru Merethe Due Jensen, at mit indlæg skulle forstås på den måde, at jeg ikke bestred alle de positive ting, der blev nævnt i statsministerens redegørelse. Jeg bestred blot, at disse positive elementer kunne være blevet til i statsministerens statsministertid, og deraf drog jeg den konklusion, at de måtte være blevet til under den tidligere regering, og at de tre små regeringspartier har deres del af æren for det. Det gjorde jeg mig faktisk umage for at understrege.

(Kort bemærkning).

Anne Birgitte Lundholt (KF):

Næst efter selv at prøve at gøre noget ved erhvervspolitikken er det selvfølgelig altid bedst at gribe ned i de gamle betonargumenter. Jeg kan oplyse fru Sonja Mikkelsen om, at alle de tre finanslovforlig, jeg havde indflydelse på som minister – det var i 1991, 1992 og 1993 – deltog fru Sonja Mikkelsens parti i, og alle tre forlig gav nogle styrkelser på erhvervsområdet. Så mon ikke vi skulle aflive den gamle kat?

Men hvad er det, vi diskuterer her? Vi diskuterer, om vi skal gøre noget aktivt eller noget passivt. I går kom der en analyse, der oplyste, at hver tredje møbelvirksomhed i Midt- og Vestjylland mangler arbejdskraft, og samtidig bruger arbejdsformidlingen på arbejdsministerens, regeringens og fru Sonja Mikkelsens anbefaling en masse kræfter på at udfylde nogle skemaer for nogle af de ledige, som ikke kan komme i gang.

Det Konservative Folkeparti vil sørge for, at folk kommer i gang, i stedet for at fjerne folk fra arbejdsløshedsstatistikkerne, så det berøm-

[Anne Birgitte Lundholt]

te knæk på kurven kan sætte ind. Det drejer sig dog om, at folk skal i privat beskæftigelse, have et rigtigt job og komme ud af arbejdsløsheden, men ikke at de føler, de ikke er registreret som arbejdsløse.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Det var den meget upræcise henvisning til en eller anden form for undersøgelse, som åbenbart er lavet i Vestjylland i går, som får mig på talerstolen.

Fru Anne Birgitte Lundholt kom nærmest med det budskab, at regeringen ikke er optaget af at få folk ansat i almindelige job, men nærmere af at fastholde dem i arbejdsløshed på den ene eller anden måde, uanset hvordan vi nu definerer arbejdsløshed. Men det er jo i strid med kendsgerningerne, vil jeg gerne sige. Vi har tidligere set den slags undersøgelser fra forskellige kanter af landet, hvor nogle virksomheder har påstået, at det ikke var muligt for dem at få arbejdskraft, men hvor det hver gang har kunnet tilbagevises. Man havde simpelt hen ikke bedt arbejdsformidlingen om at anvise den ønskede arbejdskraft, man havde i virkeligheden slet ikke været ude at søge efter den arbejdskraft, og når det kom til stykket, manglede man i virkeligheden slet ikke den arbejdskraft. Så den type undersøgelser, man giver lidt upræcise henvisninger til, giver jeg ikke meget for.

Det er klart, at det er vigtigt, at arbejdsformidlingen får henvendelserne og straks eksperderer den arbejdskraft, der skal til for at udfylde de ledige job. Der er ingen flaskehalsproblemer, og det troede jeg faktisk også, Det Konservative Folkeparti havde erkendt, eftersom man trak den forespørgsel, vi skulle have haft først på ugen om den samme problemstilling, tilbage.

(Kort bemærkning).

Anne Birgitte Lundholt (KF):

Budskabet fra Socialdemokratiet til virksomhederne og de arbejdsløse i Vestjylland er: Der er ingen flaskehalse, det hele er noget pjat. Gå I bare på orlov og træk jer ud af statistikken, så kan vi lade jobbene sejle deres egen sø. Undersøgelsen kan rekvireres på TV/MIDT-VEST, og det vil jeg anbefale fru Sonja Mikkelsen at gøre.

Men igen: Vil fru Sonja Mikkelsen benægte, at regeringen og Socialdemokratiet fjernede den mulighed, de ledige havde for at komme i job, når nogen gik på orlov, og dermed har sørget for, at folk bare kan gå på orlov, uden at der kommer flere ledige job?

Der sker jo det, at man trækker folk ud af arbejdsmarkedet. Hver gang der går 100 på orlov, får vi omkring 25 færre i beskæftigelse, stort set. Har vi her i Danmark råd til at have 25 færre i beskæftigelse, hver gang, vi sender 100 på orlov? Men jeg må indrømme én ting: Det pynter i statistikken, for der ryger nemlig 75 væk, så det berømte knæk i arbejdsløshedskurven er sikret. Men den type beskæftigelsespolitik ønsker Det Konservative Folkeparti ikke at medvirke til. Vi ønsker at sikre, at folk kommer i job, ikke at de bliver sat uden for og mister muligheden for at komme i job.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Man har åbenbart fået en ny målsætning i Det Konservative Folkeparti. Efter at have været ved regeringsmagten i 11 år, hvor arbejdsløsheden bare er steget og steget, har man nu pludselig sat sig det mål, at folk skal i arbejde. Det er jo for det første meget interessant.

Og for det andet vil jeg gerne sige, at så længe vi har langt over 300.000 arbejdsløse, har vi også plads til, at folk kan gå på orlov, når de synes, de har brug for det, for så er der andre til at tage over i det omfang, der overhovedet er arbejde til dem. Selvfølgelig har vi plads til det.

(Kort bemærkning).

Merethe Due Jensen (KRF):

Det blev sagt, at denne form for beskæftigelsespolitik vil De Konservative ikke medvirke til. Jeg synes, det er dejligt, at vi i dag får ridset helt klart og tydeligt op, hvordan De Konservatives familierpolitik er, for nu snakker vi faktisk om familierpolitik. Jeg tror, at de udmeldinger, både Venstre og De Konservative kommer med for tiden, simpelt hen giver bagslag, så det basker. Der er stor opbakning bag forældreorloven, og det er også det helt rigtige. Der er råd til en beskæftigelsespolitik af denne type, der er netop råd til, at forældrene får mulighed for at tage sig af deres børn.

Anden næstformand (Grove):

Fru Anne Birgitte Lundholt for en kort bemærkning, og så nærmer vi os det tidspunkt, hvor vi kan gå videre i ordførrækken.

(Kort bemærkning).

Anne Birgitte Lundholt (KF):

Jeg går ud fra, at fru Merethe Due Jensen er enig med os, når vi siger i vores oplæg »Vækst og Velstand«, at den bedste form for familiepolitik er, at pengene følger børnene. Jeg er heller ikke uenig med fru Merethe Due Jensen i, at man skal have lov til at tage orlov for at kunne passe sine børn hjemme. Den mulighed blev faktisk indført af en konservativ arbejdsminister i KV-regeringens tid.

Men det problem, jeg peger på, har intet med det her at gøre. Problemet er, at der ikke gives plads til en ledig, når man tager orlov for at passe sine børn, altså at de ledige *ikke* kommer i job. Hvorfor kunne vi ikke få det med med det samme?

Fru Sonja Mikkelsen talte meget om kendsgerninger før, og fru Sonja Mikkelsen må vel indrømme, at beskæftigelsen steg kraftigt under den borgerlige regering. Med statistikken in mente kan jeg også garantere for, at arbejdsløsheden ikke bare steg og steg, selv om det er rigtigt, at der var nogle år, hvor vi på grund af konjunkturterne så en uacceptabel stigning. Men nu har vi mulighed for, at Socialdemokratiet, regeringen og vi andre i fællesskab kan sørge for at opfange det internationale opsving, som gudskelov er undervejs, så vi får en stigning i beskæftigelsen igen. Og jeg taler med vilje om en ægte stigning i beskæftigelsen, ikke kun om et fald i ledigheden; et fald i ledigheden er ren statistik, og mennesker, der mangler arbejde, er ikke tal i en statistik, men netop mennesker!

Kim Behnke (FP):

Da vi for en måneds tid siden blev præsenteret for dette ønske fra SF om en forespørgselsdebat, fik vi det indtryk, at debatten skulle dreje sig om fru Ritt Bjerregaards kronik i Politiken, og det er selvfølgelig et lødigt ønske, at SF gerne vil diskutere fru Ritt Bjerregaards kronik. Tidligere på dagen fik vi ganske vist det indtryk, at vi lige pludselig var havnet i en debat om folkeskolernes kommende læseplaner,

men ingen af delene er vel dækkende for, hvad hr. Rahbæk Møller reelt ønsker med debatten i dag.

Hr. Rahbæk Møller havde fundet et enkelt af de mange korrekte synspunkter, som fru Ritt Bjerregaard havde tilkendegivet i sin kronik, og man kan så ærgre sig lidt over, at fru Ritt Bjerregaard ikke i større omfang har draget konsekvensen af disse synspunkter. Problemet er jo, at fru Ritt Bjerregaard selv har stemt for den politik, der har ført til de problemer, hun ridsede op, og dermed har hun et medansvar. Og så ikke mere om den nævnte kronik, men tilbage til det, som vi kan forstå i virkeligheden er temaet for dagens debat, nemlig spørgsmålet om, hvordan vi i de kommende år skal finansiere det danske samfund.

I den forbindelse er vi indledningsvis nødt til at gøre os klart, at mange af de problemer, vi oplever i dag, ikke er problemer, som Folketingets medlemmer kan sige er overraskende. Ved at slå tilbage og læse referaterne af behandlingen af alt muligt, lige fra finanslove til småjusteringer af andre love, kan man se, at der fra Fremskridtspartiets side har været rejst kritik og været hejst hvide advarselsflag med besked om, at hvis man fortsætter på den måde, kommer det til at gå galt. Men hver gang har man trukket på skuldrene og sagt: Nåh ja, det er de tossede Fremskridtsfolk, og så er der ingen grund til at lytte efter.

Men ikke desto mindre ærgrer vi os faktisk over, at vi har fået ret, og et af de punkter, hvor vi har fået ret, drejer sig om den forskningsmæssige udvikling og i det hele taget hele væksten, nyvæksten, tilvæksten i dansk erhvervsliv. Den er der ikke længere, og som udviklingen er i øjeblikket, er der virkelig grund til at rynke brynene, fordi de muligheder, vi skal have for at kunne ernære os i de kommende år, er ved at forsvinde i øjeblikket.

I sin tale valgte statsministeren at hylde den nye guru inden for socialdemokratisme, nemlig den amerikanske økonom hr. Porter, på nærmest nyreligiøs vis. Om man i Socialdemokratiet stadig hylder Karl Marx, eller om det nu er den nye guru, hr. Porter, skal vi ikke blande os i; men jeg synes da, det ville klæde statsministeren, om man tog udgangspunkt i danske forhold og ikke i forskellige amerikanske, nyreligiøse såkaldte økonomer, hvis indsigt i danske forhold nok må siges at være ret begrænset.

[Klim Behnke]

Statsministeren drog også en anden fejlagtig konklusion, nemlig at Danmark skal fortsætte med at vælge den tredje vej, på trods af, at en af Europas dygtigste statsmænd i øjeblikket, nemlig Tjekkiets statsminister Vaclav Klaus – som unægtelig har formået at rejse sit land både økonomisk, folkeligt og politisk – klart og utvetydigt har sagt, at vælger man den tredje vej, vælger man vejen til den tredje verden; eller sagt på en anden måde: Denne såkaldte socialdemokratiske mellempportionale løsning for Skandinavien lader sig ikke gennemføre i længden, og vi er ved at se resultaterne af den nu.

Og lad os så starte fra en ende af, helt fra den folkeskole, vi diskuterede tidligere på dagen, og op til afslutningen af den længste videregående uddannelse. Parolen i Danmark er blevet den, at man endelig ikke skal stikke næsen frem og gøre sig klogere end gennemsnittet, for så får man én over tuden. Vi får ikke nogen ny Niels Bohr, og vi får ingen andre fremragende videnskabsmænd i Danmark, så længe holdningen lige fra børnehaveklasse og til den længste videregående uddannelse er, at man helst skal holde sig under gennemsnittet for ikke at skabe problemer for sig selv og sin karriere.

En anden ting, som danske børn har vænnet sig til, er, at jo flere sociale og personlige problemer de kan diske op med, desto større interesse bliver de omfattet med af hele dette væsen af sagsbehandlere og skolepsykologer osv. Jo flere problemer, man præsenterer dem for, jo mere interessant er man. De elever, der passer deres ting, laver deres lektier og består deres eksamener, bliver – når der bliver talt pænest om dem – udnævnt til at være stræbere; men det er jo dem, vi skal leve af. Vi skal ikke leve af de sociale tilfælde i de kommende år, vi skal leve af dem, der rent faktisk evner at sætte sig ud over mængden og finde på noget nyt, være innovative.

En anden ting, som også er gået galt, er, at den del af vores liv, hvor vi er med til at fremstille samfundskagen, er blevet for kort. Det tager længere og længere tid, inden vi er færdiguddannede, og så går der nogle få år, inden vi kan komme på førpension eller delpension, eller hvad man kalder det. Årene er blevet alt for få, og tiden er for kort til, at vi kan bidrage til samfundskagen. Man spiser af samfundskagen

under hele uddannelsesforløbet, og man spiser af samfundskagen, lige så snart man er blevet pensioneret, hvad enten man kalder pensionen det ene eller det andet. De år, hvor man aktivt kan være med til at fremstille den samfundskage, vi alle sammen skal spise af, er blevet alt for få, og derfor har vi det gigantiske underskud i øjeblikket.

Statsministeren gik let og elegant hen over de katastrofale økonomiske vilkår, som faktisk forværres i øjeblikket med et frembrusende lokomotivs hastighed, og hen over den gældsætning af vort samfund, som finder sted. Påstanden om, at underskuddet vil falde i 1995, har jeg noteret mig, og så kan vi jo vende tilbage til sagen, når det endnu en gang viser sig, at påstanden ikke holder. Det har ikke været tilfældet siden 1987, og det kommer næppe heller til at holde i 1995, fordi væksten i den offentlige økonomi stadig er markant større end væksten i den private økonomi. Man kan ikke følge med, man har for længst mistet pusten, og derfor er den eneste grund til, at statsministeren daglig kan udbetale penge til folkepensionisterne og løn til lærerne på de videregående uddannelser og sine egne embedsmænd, at statsministeren låner pengene. Der er ikke produktionsmæssig dækning for det i øjeblikket, det er lånte fjer hele molevitten.

Derfor er vi nødt til at sige, at det ikke er nok, at tingene matcher, som statsministeren ønsker det, nemlig at bare væksten i den private sektor er 0,01 pct. højere end væksten i den offentlige sektor, går det nok. Nej, vi skal have en vækst i den private sektor, som er markant større end væksten i den offentlige sektor, ellers evner vi ikke at få rettet økonomien op. Så enkelt er det, og man kan ikke tale sig bort fra det. Man kan godt have en masse ideologiske holdninger om, at man gerne vil flytte vækstpotalet ind i den offentlige sektor, men så skal man sige det lige ud og ærligt erklære, at netop dét er det ideologiske mål, frem for at forsøge at feje det ind under gulvtæppet.

Vores egen ideologiske målsætning lægger vi ikke skjul på. Væksten skal ligge i den private sektor, og der skal være negativ vækst i den offentlige sektor, så den kommer ned på et niveau, hvor den er i stand til at blive båret af de hænder, der arbejder inden for produktionen. Men hvad er det, denne produktion skal beskæftige sig med? Jo, ifølge regeringen skal vi

[Kim Behnke]

have dette misfoster af et servicesamfund og systemeksportere vore plejehjem og alt sådan noget. Jeg tvivler på, at andre lande er interesserede i at lære, hvordan vi laver ventelister i Danmark. Jeg tror heller ikke, de er interesserede i at lære, hvordan man får flere posedamer og nogle af de andre biting i det såkaldte danske velfærdssamfund. Det er man ikke interesseret i at lære, der er nok af dårlige erfaringer andre steder fra.

Nej, vi skal erkende – men det gjorde statsministeren ikke – at vi er nødt til at gøre det godt og attraktivt og noget, man stræber efter, at være ansat i den private sektor. Lige fra man begynder i folkeskolen, til man er færdig med en universitetsuddannelse, skal det være sådan, at man ser frem til at komme i privat beskæftigelse, at det er noget, man higer efter. Det er det ikke i dag, for er man selvstændig erhvervsdrivende, er man enten halvkriminel og skal have en over nakken, eller også er man en ækel kapitalist, som skal styres mest muligt af politikerne. Så længe holdningen er sådan, er der ingen mennesker, der vil sætte deres familieliv, deres privatøkonomi og deres tilværelse på spil og skabe noget vækst i vores samfund.

Med andre ord: Vi skal primært gennem strategiske skattelettelser gøre det attraktivt at være med til at skabe vækst i det danske samfund. Vi har lige fået at vide, at den eneste del af vores erhvervsliv, hvor der for alvor er vækst, er den mellemste del. Det er ikke de dér store industrilokomotiver, for dem har vi aldrig fået nogen af i Danmark; de har selvfølgelig placeret sig i andre lande, hvor der er et mildere økonomisk klima.

Vi har problemer i øjeblikket, fordi der ikke er tilstrækkelig mange iværksættere, der overlever. Og hvorfor gør de ikke det? Det er ikke, fordi de ikke har et klippekort, så de kan købe lidt advokatbistand eller lidt revisorbistand; nej, men hvis de endelig får skrabet lidt penge sammen, så de kan overleve næste sæson, bliver de taget af skattevæsenet, og hvis de endelig formår at få så mange penge, at de kan skabe et aktieselskab, er der ingen, der vil investere i deres aktier, fordi man bliver plukket i skat. Og før disse ting bliver erkendt, især af regeringen, er der ingen grund til at snakke om disse fremtidsvisioner, for pengene er der ikke. Den kage, vi alle skal leve af, bliver spist i øjeblikket, og vi skal have den gjort større.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Det er en enkelt bemærkning fra hr. Kim Behnke, der kalder mig herop, men først vil jeg sige, at meget kan man sige om denne debat, men styrket dansk udviklingsevne kan man nok ikke påstå, den har. Sjældent har jeg hørt gamle argumenter blive gentaget i den grad, som man har gjort her, og det kommer vi i hvert fald ikke videre af.

Senest hørte vi hr. Kim Behnkes udtalelser om, at regeringen mener, det er dårligt at være i det private erhvervsliv. Det er den største omgang vås, jeg længe har hørt, og det fremmer overhovedet ingen ting at køre frem med den slags argumenter.

Jeg skal lade være at sige særlig meget om de andre ordførere, men det var minsandten heller ikke andet end meget gamle argumenter, der kom frem. Jeg kan godt forstå, at Venstres og De Konservatives ordførere mener, at regeringen ikke handler, for de deltager simpelt hen ikke i de handlinger. De afviser jo at deltage i samarbejdet på forhånd, og så er det jo ikke mærkeligt, at det tager sig ud, som om der ingen ting sker, hvis man bare lukker øjnene for det, regeringen gør, eller erklærer sig uenig og siger, at den ikke handler.

Men det, der egentlig kaldte mig herop, var hr. Kim Behnkes udtalelse om, at han ikke syntes, det var godt med gurer. Det er jeg enig med hr. Kim Behnke i, men kunne han så ikke lade være med at fremhæve den guru, han nævnte, nemlig Vaclav Klaus fra Tjekkiet? Han har da sikkert gjort det udmærket, men han er jo fuldstændig thatcherisk i sine betragtninger. Vaclav Klaus er kun interesseret i det indre marked og ikke i nogen som helst af de øvrige ting inden for samarbejdet i Den Europæiske Union, f.eks. miljøforanstaltningerne. Kan vi ikke lade være med at fremhæve de gurer eller i det mindste sige, hvad de står for politisk, så vi ved, hvor vi har dem?

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg har ligesom fru Lone Dybkjær undret mig lidt over debattens baggrund. Det er, som om man slet ikke følger med i den verden, der ligger omkring os. Man taler, som om det kun bliver værre herhjemme, men det passer jo ikke.

[Erhard Jakobsen]

Jeg skal ikke blande mig i, om Centrum-Demokraterne har gjort det godt i tidligere regeringer, eller om de gør det godt nu; den diskussion skal jeg lade ligge. Men jeg skal bare fremhæve, at det er stik imod alle kendsgerninger, at det går dårligt i Danmark i dag, og at det går meget bedre rundt omkring. I dag holdes der kommunevalg i England, og der er stor sandsynlighed for, at De Konservative taber enormt stort, fordi arbejdsløsheden stiger i England. I Tyskland er Kohl-styret truet, fordi arbejdsløsheden vokser og vokser, og i Holland blev de tidligere magthavere, De Kristelige Demokrater, væltet, fordi de ønskede at skære ned på de sociale udgifter. I en række lande vender man sig altså imod alt det, som nogle gurufortalere nu vil have Danmark til at efterleve, og at fru Ritt Bjerregaard også falder i den grøft, må hun selv klare sig ud af. Men det er i hvert fald ikke dét, der er løsningen for fremtiden.

I øvrigt er jeg ikke enig med dem, der sagde, at erhvervslivet ikke anerkender regeringens indsats. Jeg har ikke lejlighed til at tale med erhvervsfolk, jeg er jo ude af den side af sagen, men jeg læser hver dag Erhvervsbladet og Berlingske Tidendes økonomisektion. Det kniber med at nå det andet også, men det er heller ikke så vigtigt som det økonomiske. Jeg undrer mig over, og jeg glæder mig selvfølgelig også over, i hvilket omfang disse blade – som man jo ikke på forhånd skulle vente ville være regeringsvenlige – næsten daglig omtaler de fremskridt, der er sket. Jeg kommer ikke og siger, det er regeringens skyld – bestemt ikke – men jeg vender mig mod nogle udtalelser om, at nu går det hele værre og værre. Det får jeg ikke indtryk af, når jeg læser Erhvervsbladet og Berlingske Tidendes økonomiske tillæg.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Fru Lone Dybkjær var irriteret over, at jeg brugte gamle argumenter. Siden hvornår er der kommet varedeklaration på argumenter med en udløbsdato? Især rigtige argumenter er jo lødige og gyldige, uanset hvornår de bliver fremført, og påstanden om, at når et argument er gammelt, har det ikke længere gyldighed, holder selvfølgelig ikke. To plus to er fortsat fire, selv om det er mange år siden, man har fundet ud af det.

Med hensyn til, om det nu også er regeringens skyld, at det går dårligt i erhvervslivet, og at vi har det dårlige erhvervsklima, som jeg omtalte, behøver vi ikke at gå længere end til regeringens skattereform, hvor skatteministerens erklærede mål var at få taget livet af alle dem, der ikke opførte sig efter hr. Ole Stavads lærebog. Og det er lige det, der sker i øjeblikket. Virksomhederne taber og taber, og det er ligegyldigt, om det er aktieomsætningsafgifter eller regler om køretøjer til medarbejdere, for det er alt sammen med til at skade dansk erhvervsliv.

Regeringen har udsendt en flere hundrede sider tyk bibel om alle de nye grønne afgifter, og man tillader sig minsandten at konkludere, at vi godt kan seksdoble de grønne afgifter, uden at det betyder noget. Ja, det kan vi også godt, for det erhvervsliv, man vil pålægge de seksdobbelte miljøafgifter vil ikke være her længere. Man rejser væk, og der bliver kun nogle bistanmodtagere og nogle posedamer tilbage, som man kan lægge afgifterne på.

Resten, som har en bare nogenlunde fornuftig økonomi, har selvfølgelig fundet andre græsgange, hvis de miljøafgifter, der er i Danmark, skal seksdobles.

Vi har ikke nogen guru i Tjekkiets statsminister, men vi glæder os over, at Tjekkiets statsminister på så fremragende vis har valgt at gennemføre store dele af Fremskridtspartiets partiprogram og endda med succes.

Til hr. Erhard Jakobsen vil jeg blot sige: Denne regering gør intet ved, at statens gæld i øjeblikket runder 700 mia. kr. Jo, vi gør os gældende i Danmark, skal jeg love for!

(Kort bemærkning).

Anne Birgitte Lundholt (KF):

Jeg blev kaldt op af fru Lone Dybkjærs bemærkninger om De Konservatives og Venstres rolle i denne forbindelse.

Jeg er fuldstændig enig med fru Lone Dybkjær i, at det er trist, at vi ikke her i Tinget kan diskutere visioner, tale om helheder og tale om en fuld politisk udvikling på et område, uden at der bliver trukket enkeltområder ud.

Det var netop derfor, mit hovedindlæg koncentrerede sig om en kort præsentation af, at vi faktisk tog handsken op, da regeringen kom med en udmærket erhvervsreddegørelse og ikke selv fulgte den op, for vi synes, det er vigtigt at vide, hvad vi skal leve af efter år 2000.

[Anne Birgitte Lundholt]

Det Konservative Folkeparti synes, det er vigtigt, at vi har råd til at betale folkepensionen i morgen. Derfor mener vi, debatten er vigtig, og derfor udgav vi faktisk i marts måned et debatoplæg på 47 sider – jeg indrømmer, at det er meget, og at det skal nærlæses – med konkrete forslag til, hvordan politikken kan drejes, for at vi også kan få råd til fru Jensens folkepension og hr. Petersens sygehusindlæggelse i morgen, og for at vi kan få nogle flere i arbejde.

Det rummede både populære og upopulære tiltag inden for arbejdsmarkedspolitikken, det rummede fuldt finansierede erhvervsskatteløstelser på 10 mia. kr., og det rummede et nyt syn på Danmarks uddannelsespolitik.

Vores problem er, at regeringen er ikke kommet længere end til analysen. Vi har ikke set nogen forslag; vi har set nogle små bidder hist og her. Og hvis fru Lone Dybkjær mener, at vi holdt os uden for det erhvervspolitiske tiltag, der blev iværksat sidste sommer, har fru Lone Dybkjær fuldstændig ret. Vi synes ikke, hjemmeserviceordningen var et svar på den videnudvikling og den beskæftigelsesfremgang, der skal finde sted inden for servicesektoren, og vi synes ikke, de statslige udviklingselskaber er svaret. Til gengæld har vi givet svaret i »Vækst og velstand«, og jeg vil med meget stor glæde se frem til, at vi får lov at diskutere den slags temaer.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Det passer jo ikke, at regeringen ingenting gør! Men fru Anne Birgitte Lundholt er ikke enig i det, den gør! Det er sådan set også o.k. Men når fru Anne Birgitte Lundholt kunne komme igennem med nogle af sine ting som industriminister, var det jo faktisk, fordi der dengang var en mere arbejdsvillig og kompromisvillig opposition, end der er i dag. Et af kerneproblemerne er jo, at man har påtaget sig den rolle, som man har.

Der er ikke nogen her i Folketinget, tror jeg – heller ikke blandt regeringspartierne – der drømmer om, at hjemmeservice skal løse alle problemer, men hjemmeservice kan måske være med til at løse nogle af problemerne for de mennesker, der ikke ønsker at finde eller ikke kan finde beskæftigelse i mere internationalt orienterede virksomheder, og så er det vigtigt i sig selv.

Til hr. Kim Behnke blot den ene bemærkning, at det da er rigtigt, at to plus to stadig er fire. Men spørgsmålet er, om det er tilstrækkeligt til at drive verden frem.

(Kort bemærkning).

Bertel Haarder (V):

Jeg synes, fru Lone Dybkjærs forrige indlæg var noget af det mest nedvurderende, jeg nogen sinde har hørt fra denne talerstol, og jeg vil gerne melde hus forbi: Der var ikke ét ord i det indlæg, der passede på, hvad jeg havde sagt, og jeg synes også, fru Anne Birgitte Lundholt har svaret godt for sig. Det var måske henvendt til hr. Kim Behnke. Så må han jo tage ordet. Men jeg synes, det var meget nedværdigende, undskyldt, nedladende – det er noget andet – og jeg synes, at hvis nogen har fået debatten gjort trist og grå, så er det fru Lone Dybkjær med sit indlæg.

Sonja Albrink (CD):

Når Socialistisk Folkeparti stiller spørgsmål om, hvad regeringen vil gøre for at styrke Danmarks udviklingsevne, er svaret for Centrum-Demokraternes vedkommende egentlig ganske enkelt:

Vi må med tilfredshed konstatere, at vore bestræbelser i regeringssamarbejdet også har givet gode resultater på det område. Det fælles regeringsgrundlag er, som statsministeren gjorde rede for i sit svar, blevet omsat til handling.

Regeringen har med andre ord styrket Danmarks udviklingsevne. Det, der står tilbage i den nuværende regeringsperiode, er at overvåge, at de iværksatte foranstaltninger virker efter hensigten. Det vil især sige, at den økonomiske vækst fortsætter, samtidig med at inflationen holdes i ave.

De øvrige økonomiske målsætninger, som statsministeren gjorde rede for, kan alle vel kun være enige i. Det drejer sig i første omgang om at fastholde gode rammevilkår i form af den rolige lønudvikling og betalingsbalanceoverskuddet, den lave rente og den stabile valuta – alt sammen forudsætninger for, at vi kan fastholde den økonomiske vækst, der er nødvendig for at sikre den videre udvikling af velfærdssamfundet.

Vi må erkende, at konjunkturerne på lidt længere sigt hurtigt kan ændre sig. Især må vi

[Sonja Albrink]

forudse ændrede konkurrenceforhold på de internationale markeder. Det bør eksempelvis nok vække til eftertanke, at et land som Kina muligvis vil være i stand til at producere halvdelen af klodens forbrugsvarer inden for de næste 10-15 år – vel at mærke forbrugsvarer, som er konkurrencedygtige på både pris og kvalitet.

Det er derfor med stor tilfredshed, at Centrum-Demokraterne ser, at statsministeren i sin besvarelse gør opmærksom på denne udfordring fra de nyindustrialiserede lande. Regeringens erhvervsredegørelse, der har været til debat her i Tinget den 11. januar, tog denne udfordring op – tog så at sige hul på fremtiden. Den bragte orden i de senere års forvirring omkring erhvervspolitikken, og den slog fast, at der nu er tilvejebragt en sammenhæng i den erhvervspolitiske strategi.

Det er den samlede erhvervspolitiske, industripolitiske og forskningspolitiske koordination, der for første gang har muliggjort en sammenhængende udviklingsstrategi for Danmark. Det er i den forbindelse vigtigt for Centrum-Demokraterne at slå fast, at denne udvikling af en erhvervspolitisk strategi skal være mere og andet end traditionel erhvervsfremme og bred fordeling af penge til forskning.

Siden midten af 1980'erne har vi oplevet en etablering af et utal af erhvervsfremmeordninger. De var selvfølgelig et forsøg på at fremme den øjeblikkelige konkurrenceevne i en tid med underskud på betalingsbalancen. Der var dog mange problemer med disse ordninger: De var ofte ad hoc-løsninger på påtrængende problemer, og de var ofte administreret af flere ministerier, hvilket gav dårlig organisering og besværliggjorde et overblik for brugerne.

Hvis vi ser på vores erhvervsliv, er det meget tydeligt, at de brancher eller snarere grupper af virksomheder, der klarer sig bedst over en længere årrække, har været de samme. Der er efter Centrum-Demokraternes opfattelse ikke tvivl om, at det drejer sig om at gøre de gode virksomheder endnu bedre – ikke ved at udvælge brancher eller industrier, men ved at lade markedet vise, hvilke grupper af virksomheder der har konkurrencefordele. Disse konkurrencefordele skal fastholdes og styrkes, for ellers kan de hurtigt tabes i fremtidens konkurrence-miljø, hvor udviklingen vil løbe hurtigere og hurtigere.

Det er vigtigt at fremhæve, at det alene er markedet, der skal afgøre, hvilke virksomhedsgrupper vi skal styrke gennem erhvervs- og forskningspolitikken. Vi skal tilrettelægge en politik, der kan opfange de konkurrencedygtige virksomheders behov, uanset den enkelte virksomheds størrelse. Ingen må glemmes. Alle har forskellige ønsker og behov.

Det offentlige rolle må derfor være at forbedre de strukturer og vilkår, der skal skabe konkurrencefordele. Dette er vanskeligere, end det lyder, og det skal gøres uden at skabe forvirring – men det *kan* gøres! – for statens rolle skal så afgjort ikke være at regulere indrekte.

Lovgivningen skal derimod indrettes således, at der bliver tale om en indirekte påvirkning gennem incitament, f.eks. ved at muliggøre hensigtsmæssige forskningsprojekter og en hurtig adgang til forskningsresultater. Staten skal skubbe til erhvervslivet, men det værste, vi kan gøre, er at give erhvervslivet en masse direkte støtteordninger, der virker som en sovepude.

Det helt afgørende er, at erhvervspolitikken ikke alene styres oppefra. Det kan det offentlige ikke klare med succes, hvilket erfaringer fra ind- og udland tydeligt viser. Den erhvervspolitiske påvirkning skal i høj grad komme fra de berørte parter. Det er derfor glædeligt, at statsministeren i sin besvarelse understreger vigtigheden af, at det både drejer sig om at styrke rammebetingelserne og om at forenkle og begrænse det konkurrenceforvridende tilskuds-system.

Centrum-Demokraterne må også med tilfredshed konstatere, at den konkrete strategi, statsministeren gjorde rede for i sin besvarelse, er i god overensstemmelse med de synspunkter, jeg lige har gjort rede for. Målsætningen: at bringe de danske forsknings- og udviklingsomkostninger på højde med de øvrige nordeuropæiske landes inden år 2000, forekommer at være både nødvendig og realistisk.

Statsministerens betragtninger om de højere uddannelser kan ingen vel være uenige i, men vi kunne nu godt ønske os, at de havde været lidt mere konkrete. Centrum-Demokraterne er nemlig af den opfattelse, at det haster med at få forbedret de studerendes grundlæggende kvalifikationer. Det er foruroligende, at man på universiteterne og de højere læreanstalter

[Sonja Albrink]

gennem årene er blevet tvunget til at gå længere og længere ned i gymnasiepensa for at få samlet de studerende op.

Men alt i alt forekommer det, at de konkrete indsatsområder, som statsministeren fremhævede i sin besvarelse, er dækkende for det behov for forbedrede rammebetingelser for forskningen, teknologiformidlingen og erhvervslivet, der kan forudses på nuværende tidspunkt.

Det er især glædeligt at konstatere, at det er nødvendigt med en åben dialog med virksomhederne, interesseorganisationerne og de offentlige institutioner på de pågældende områder – hvilket også statsministeren understreger. Det er ganske enkelt det, der er en forudsætning for, at der kan foregå en rationel udvikling.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg skal med det samme sige, for at enhver misforståelse kan undgås, at det faktisk ikke var hr. Bertel Haarder, jeg sigtede til, da jeg kom med de omtalte bemærkninger, for jeg synes faktisk ikke, hr. Bertel Haarder brugte den retorik, som jeg oplevede at andre gjorde. Så hvis det kan hjælpe på den videre dialog, er hånden hermed rakt frem.

Så vil jeg i øvrigt gerne takke statsministeren for svaret på forespørgslen; jeg synes, den udmærket overordnet viser regeringens politik på en lang række felter. Svaret er jeg derfor rimelig tilfreds med. Det, der undrer mig, er sådan set forespørgslen som sådan, for vi har jo faktisk diskuteret en lang række af disse spørgsmål under debatten om erhvervsredegørelsen, og jeg kan egentlig ikke se, at der er kommet noget nyt frem siden da, og jeg kan frem for alt ikke se, at hr. Rahbæk Møller har bidraget med nye synspunkter, som motiverer, at vi skal have denne forespørgsel.

Derfor kan vi jo godt tage den alligevel; der er jo mange måder at bruge sin tid på, og én af dem er selvfølgelig at bruge den på denne forespørgsel. Men det, som jeg efterlyser, er sådan set, om der er kommet noget nyt frem. Derfor har jeg også sørget for at få en udskrift af hr. Rahbæk Møllers motivering for forespørgslen, og motiveringen er åbenbart, at fru Ritt Bjerregaard i en kronik og Max Bæhring i en minikronik i Erhvervsbladet siger, at Danmarks udviklingsevne ikke er, hvad den har været.

Det er selvfølgelig en begrundelse, men jeg synes alligevel, den er en anelse tynd, når det kommer til stykket, og i virkeligheden ikke tilstrækkelig til at optage så mange menneskers tid herinde.

Det, jeg derfor troede at hr. Bertel Haarder måske ville være kommet ind på i et af sine længere indlæg, er, hvad det er for faktorer, der gør sig gældende, når man taler om udviklingsevne. Og dér er det jo rigtigt, at der blev henvist til OECD-målingerne, som jeg også selv henviste til, dengang vi havde den erhvervspolitiske redegørelse, og det synes jeg er et udmærket udgangspunkt for en diskussion. Men sådan som jeg har oplevet debatten indtil nu, var det ikke det, vi skulle diskutere. Men dét havde været mere spændende at diskutere – det havde måske givet noget nyt – end blot en folkeskolereform. Med al respekt for vigtigheden af en folkeskolereform og måske et forskningsinstitut osv. kunne det være, at vi var kommet et skridt videre, end vi gør på denne manér. Vi ved jo udmærket godt, at når vi bunker alle mulige emner sammen på den måde, som de er bunket sammen på i dag, uden at diskutere nogle mere overordnede og tværgående ting, så kommer vi ikke ret vidt, så havner vi jo netop i en folkeskolediskussion eller forskningsdiskussion eller noget tilsvarende.

Og så vil jeg godt sige, at jeg var noget forbløffet over hr. Rahbæk Møllers tale, for hvis man lyttede til den, måtte man jo nærmest tro, at Danmark faktisk er et fuldstændig umuligt land at leve i, og det tror jeg faktisk ikke hr. Rahbæk Møller mener. Men det gør Fremskridtspartiets ordfører, og derfor kommer Fremskridtspartiet og SF på en underlig måde til at hænge sammen, for ifølge hr. Rahbæk Møller var der intet i det danske samfund, der var godt: Forskningen var dårlig, uddannelsen var dårlig, indsatsen var ringe, osv. osv. Det var jo et sortmaleri, som jeg synes er helt utroligt, og som jeg slet ikke mener tegner et rimeligt eller relevant billede af Danmark.

Derfor var jeg også glad for, at hr. Erhard Jakobsens sagde: Skal vi nu ikke spise en smule brød til? Jeg ved godt, at hr. Erhard Jakobsen ikke brugte lige netop det udtryk, men hr. Erhard Jakobsen sagde noget i retning af, at det faktisk ikke går så dårligt i Danmark. Men det er da klart, at det godt kan gå bedre. Selvfølgelig kan det gå bedre – det siger sig selv!

[Lone Dybkjær]

Når vi har over 350.000 arbejdsløse, er det jo ikke et tilstrækkelig godt samfund, vi har skabt. Spørgsmålet er så, hvilke initiativer vi kan tage, og om der er så meget andet at stille op end det lange, seje træk, vi tager i øjeblikket, hvor vi under passende hensyntagen til, at man faktisk ikke kan vende udviklingen lige med det samme, prøver på at arbejde os videre, og hvor der selvfølgelig er nogle konflikter mellem den ene og den anden side her i salen.

Noget af det, som jeg måske havde håbet på, at hr. Rahbæk Møller havde været fremme med, var, som jeg sagde, hvilke indikatorer vi kan bruge, hvad det er for nogle faktorer, der gør sig gældende, hvad det er, der hidtil har drevet Danmark frem. Og uden at jeg skal blive alt for højtravende – men med fare for måske alligevel at blive det – vil jeg sige, at det vel er sådan noget som, at vi savner lys i vinduerne, og med det mener jeg, at dette måske er et af stederne, hvor lys i vinduerne ville være en god ting. Her tænker jeg på, at hvis man i vore dage ser på universiteterne og de højere læreanstalter, må man nok sige, at der ser temmelig mørkt ud om aftenen, men at hvis man ser tilbage på 1960'erne, må man sige, at der faktisk var lys i vinduerne dengang. Det gælder jo alle pionervirksomheder. Det, der måske derfor er Danmarks problem, er, hvordan søren – undskyld! – vi får noget af den entusiasme, den optagethed, den nysgerrighed, den glæde, den tro og det håb, der skal til, for at vi overhovedet kan tro på, at det bliver bedre her i Danmark, tilbage. Det er den slags ting, jeg tror vi er nødt til at diskutere.

Det er så også baggrunden for mine bemærkninger om den almindelige politiske debat. Jeg tror ikke, den måde, vi hakker på hinanden på her i Folketinget, fører os et skridt videre, og jeg tror, det er med til at svække Danmarks udviklingsevne frem for at styrke den. Det var såmænd bare det, jeg ville sige, for når man hørte ordførerne, så lød det: »Rap, rap, rap, det har vi hørt før, og det er sagt før, og den ene kan ikke, og den anden vil ikke«, og alt det dér! Det kommer vi bare ingen steder hen med.

Derfor synes jeg, vi er nødt til at gå tilbage og spørge: Hvor ligger så politikernes ansvar med hensyn til alt dette her? For vi har jo også et ansvar her. Vi kan være enige eller uenige om tiltagene, og jeg ved udmærket godt, at fru

Anne Birgitte Lundholt og hendes parti ikke elsker CO₂-afgifterne, men det behøver dog ikke at betyde, at alt, hvad der foretages, er fuldstændig umuligt, og vi kan være enige eller uenige om de grønne afgifter, men det er dog ikke ensbetydende med, at regeringen er fuldstændig umulig. Vi har forskellige politiske opfattelser, men det, jeg vil vove at påstå, er, at hvis vi taler til hinanden på den måde, som vi har talt til hinanden på i dag, styrker det – som jeg sagde – bestemt ikke Danmarks udviklingsevne. Man bliver smadderdeprimeret over det politiske system, og man mister frem for alt – og det er det afgørende – fuldstændig troen på, at demokratiet kan udrette noget fornuftigt. Og hvis man ikke har troen på, at demokratiet kan udrette noget fornuftigt, er det da klart, at det er bedre at følge Fremskridtspartiets linje og lade markedskræfterne råde.

Men det er jo netop det, vi har en tro på: at vi ved hjælp af demokratiet faktisk kan udrette noget, at vi kan styre udviklingen i en retning, som er bedre end den, den går i i øjeblikket, at vi måske kan gøre det bedre for de svage i samfundet osv. Det er jo bl.a. det, vi, der har været optaget af samfundsudviklingen, mener skal til, hvis man ikke bare skal lade markedskræfterne råde, og det har jo ikke været princippet i Danmark. Derfor mener jeg faktisk, at politikerne har et stort ansvar for hele udviklingen, og at vi svigter det ansvar med den måde, vi håndterer politikken på.

På den baggrund skal jeg kun komme med et par kommentarer til statsministerens redegørelse. Den ene er om informationssamfundet år 2000, som statsministeren nævner. Jeg tror, vi skal gøre os klart, at vi her står over for eller er midt i en revolution, der minder om den, der blev fremkaldt af bogtrykkerkunstens indførelse – eller man kunne sige overgangen fra landbrugssamfundet til industrisamfundet. Og når jeg ikke gør det, så er det, fordi jeg faktisk tror, at det er bogtrykkerkunsten og den udvikling, der var dengang, som det er relevant at tage sit udgangspunkt i. Der er ikke tale om nogle radiatorer, som nogle amatører sidder og taler sammen igennem; der er virkelig tale om en revolution. Og når der er tale om en revolution på bogtrykkerkunstens niveau – som jeg virkelig mener der er – er der også tale om, at der sker virkelig alvorlige ændringer af magtforholdene i samfundet. Og vi skal gøre os klart,

[Lone Dybkjær]

at det er magtkampe, der foregår på samme måde som dengang, hvor degnene jo ikke mente, at det var godt for menigfolk at lære at læse, for så begyndte de jo at få forstand på tingene, og så kunne degnene ikke længere have dem siddende for fødderne af sig andægtigt lyttende til, hvad gurerne sagde – med al respekt for degne, vil jeg skynde mig at sige til fru Merethe Due Jensen; det var ikke dårligt ment.

Derfor tror jeg, at man med hensyn til hele spørgsmålet om informationssamfundet skal være ekstremt opmærksom på, hvad der faktisk er ved at ske, når det drejer sig om magtforholdene. Og her er det klart, at også politikerne skal begynde at være opmærksomme på, hvad det er for nogle forskydninger, der sker i forbindelse med informationssamfundet. Det er jo dramatisk, det der sker: Hele det demokratiske system vil jo ændre sig; det er allerede i fuld gang. Og det er på tide, at vi politikere også begynder at diskutere, hvad der sker med den politiske og demokratiske udvikling i den sammenhæng. Det var den ene bemærkning.

Den anden bemærkning drejer sig om noget af det, som statsministeren ikke har skrevet noget om i den erhvervspolitiske redegørelse, men som jeg selv er noget optaget af, og som jeg synes er vigtigt, og det er det med sproget. Jeg tror altså, det er nødvendigt, at vi siger til hinanden, at danskerne er nødt til at beherske et par hovedsprog ved siden af dansk og tage konsekvensen af det.

Når vi skal gøre os gældende i det internationale samarbejde, som vi er i og skal være i og i endnu større omfang skal være i, er det fuldstændig afgørende, at vi ikke på forhånd sættes skakmat, fordi vi ikke behersker et eller to fremmedsprog næsten lige så godt som vores modersmål. Jeg mener selvfølgelig, at dansk stadig væk skal være vores sprog i EU, men det er jo ikke tilstrækkeligt at sige det, det er jo ikke tilstrækkeligt at sige, at vores dokumenter skal være på dansk fra begyndelsen til slutningen og alt muligt andet, for vi ved jo godt, at hvis vi skal samtale med folk – og det er jo det, demokratiet handler om – er vi nødt til at gøre det direkte. Det er i hvert fald ikke altid nogen fordel at have tolke.

Derfor vil jeg, netop når vi taler om udviklingsevne, pointere, at dér løser computerne i hvert fald ikke alle problemerne. Selv om de kan løse nogle, løser de nok ikke dette pro-

blem de første 10-15 år, og derfor skal vi i gang med at lære sprog, sådan at vi kan få en bedre kommunikation, end vi hidtil har haft.

Mine sidste ord skal derfor være, at det, jeg synes er det afgørende, for det første er det lyriske afsnit i min tale: det om lyset i vinduerne, det om troen og håbet, for det andet spørgsmålet om informationssamfundet og for det tredje spørgsmålet om evnen til at kommunikere, herunder at kunne nogle sprog.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Jeg vil indrømme, at jeg opfattede fru Lone Dybkjær indlæg som det sureste, der har været holdt her i dag – jeg synes nemlig ikke, at debatten har været sur. Hvad angår anledningen, er det rigtigt, at den er delvis inspireret af en kronik af fru Ritt Bjerregaard, som jeg blev opmærksom på.

Det meste af kronikken opfattede jeg oprigtigt talt som internt socialdemokratisk kævl, som man burde kunne diskutere i den socialdemokratiske folketingsgruppe – hvilket jeg også er sikker på at man har gjort – men som ikke vedkommer os andre. Men der var et enkelt punkt, som var væsentligt, nemlig bemærkningen om udviklingsevne – også fordi det ikke kun er hende, der siger det; jeg har lagt mærke til, at Dansk Metal faktisk har gjort meget ud af det. Og jeg synes, vi skal tage dem alvorligt, for de er alvorligt bekymrede for deres medlemmers beskæftigelse. Vi har også fået OECD-tallene. Vi får dagligt underretning om, at der er noget galt.

Fru Lone Dybkjær bebrejdede mig, at jeg skulle have sagt, at alting er galt, og derfor vil jeg godt slå fast, at det sagde jeg faktisk ikke. Jeg understregede f.eks., at bredden i vores uddannelsessystem er fin, og at vore faglige uddannelser er nogle af verdens bedste – jeg roste oven i købet den borgerlige regering for at have udvidet uddannelses- og forskningsindsatsen – men jeg gjorde samtidig opmærksom på, at vi stadig væk halter langt bag efter de lande, som vi sammenligner os med, og jeg gjorde opmærksom på, at vi har modtaget faresignaler vedrørende en række uddannelser, især højere uddannelser. Faresignalerne betyder ikke, at verden uden for Danmark er ond, men de betyder, at der er et problem med hensyn til fremtiden, som vi skal diskutere her. Det var

[Rahbæk Møller]

anledningen til det, og jeg synes, alle ordførerne er gået ind i debatten – hver på sin vis i øvrigt.

Jeg lagde også mærke til, at f.eks. fru Anne Birgitte Lundholt og jeg var fælles om to ting, nemlig at rose erhvervsredegørelsen og forlange initiativer. Til gengæld er jeg temmelig sikker på, at når eller hvis disse initiativer kommer, vil det vise sig, at fru Anne Birgitte Lundholt og jeg har været begejstrede for forskellige ting, og derfor vil der nok vise sig en praktisk forskel. Men debatten har ikke været sur; den har faktisk på mange måder været konstruktiv.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Blandt mange andre gode egenskaber har fru Lone Dybkjær den, at hun med sine taler får én til pludselig at tænke på noget, som man finder faktisk er vigtigt at få sagt. Det var fru Lone Dybkjærs bemærkning om det med at få tændt lys.

Jeg vil se på det fra den modsatte side og tale om faren ved, at der *slukkes* lys. Jeg har ved en række møder rundt omkring for ældre medborgere – hvis ellers jeg efterhånden kan finde nogen, der er ældre end jeg selv – været ude for, at de er bange for, at flere og flere politikere kommer og fortæller dem, at der nok ikke bliver nogen folkepension i fremtiden – det var i hvert fald en sidegren af fru Ritt Bjerregaards udtalelser i sin tid – og det er hamrende forkert. Man henviser til, at der nu bliver så få i midten, så mange i bunden og navnlig så mange i toppen, og at det er alle dem, der skal have.

Jamen du godeste! Så længe vores hovedproblem er, at der er 350.000, vi ikke kan finde beskæftigelse til, kan man da ikke komme og fortælle, at der bliver for få mennesker til at sørge for, at vore ældre skulle kunne få den folkepension, de får i dag.

Jeg vil gerne bede de kolleger, der er enige med mig, om at benytte hver en lejlighed til at understrege, at der ikke er nogen ansvarsbedviste politikere herinde, der drømmer om, at det på noget tidspunkt skulle blive umuligt at betale folkepension i det omfang, som man gør i dag.

Det er meget vigtigt at få det sagt, for der slukkes mange lys hos mange mennesker, der står over for at skulle til at gennemleve deres

alderdom, eller hos dem, der endnu mener, at de har mange år tilbage.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Fru Lone Dybkjærs indlæg vidnede jo ikke om, at fru Lone Dybkjærs parti er en del af regeringen. Det var jo nærmest en ordførertale fra en ordfører i opposition. For mit spørgsmål er: Når nu vi har en flertalsregering, hvorfor gør regeringen så ikke alt det, fru Lone Dybkjær gerne vil? Der er ikke parlamentariske hindringer i vejen for det. Det er jo bare at lægge forslagene frem i folketings salen og vedtage det, hvis det er dét, man vil.

Vi har ganske vist sjældent flertalsregeringer i Danmark, og derfor kan det måske være, at fru Lone Dybkjærs parlamentariske opdragelse ikke tilsiger hende at udnytte det, at vi har en flertalsregering. Ikke desto mindre er det en kendsgerning i dag, og derfor har jeg svært ved at forstå, hvorfor vi skal have en opremsning af alt det, der burde gøres.

Spørgsmålet er: Hvorfor gør man det så ikke, når man har magten til det?

Så kommer jeg til den anden halvdel af fru Lone Dybkjærs indlæg, for den var nemlig interessant: diskussionen om, hvorvidt den samfundsudvikling, vi er i gang med i øjeblikket, gør samfundet mere eller mindre demokratisk.

Dér tror jeg nok, vi politikere skal se frem til, at lige så vel som da bogtrykkerkunsten og læsekunsten blev almindeligt udbredt, vil informationssamfundet også stille ganske andre spørgsmål til os politikere, end vi har været vant til. Og folk lader sig ikke spise af med de sædvanlige mere eller mindre politisk betonede svar; folk vil have konkret viden. Og hvis fru Lone Dybkjær og andre ønsker at blive ved med at have den politiske magt, er man derfor nødt til at give befolkningen noget mere frihed; ellers tager befolkningen selv magten.

(Kort bemærkning).

Anne Birgitte Lundholt (KF):

Jeg kunne jo forstå af fru Lone Dybkjærs tale, at hvis ikke de tidligere, knubbede ord var møntet på hr. Bertel Haarder, måtte de være møntet på mig. Det beklager jeg, eftersom fru Lone Dybkjær åbenbart ikke hørte mit indlæg. Nu startede jeg også kl. 13, lige efter frokosten,

[Anne Birgitte Lundholt]

og jeg kan ikke erindre, om fru Lone Dybkjær var ankommet på det tidspunkt, men det lød ikke, som om fru Lone Dybkjær var ankommet på det tidspunkt.

Men jeg satte mig til at lytte til det, fru Lone Dybkjær sagde om, hvad vi skal fremover, hvordan vi skal skabe en udvikling, og jeg hørte ligesom hr. Kim Behnke om nogle få ting, som regeringen godt kunne have vedtaget, og så hørte jeg en lang klagerække, der mundede ud i, at der dog alligevel skete noget.

Men jeg hørte ikke fru Lone Dybkjærs reaktion på de mange, mange forslag om udviklingen op mod år 2000, som Det Konservative Folkeparti stillede til Tingets rådighed i marts måned: 47 sider med forslag, der hænger sammen, også efter regeringens egne økonomers opfattelse. Det hænger sammen, det er en helhed. Her er konkrete initiativer vedrørende erhvervspolitikken, uddannelsespolitikken og udviklingen af det danske samfund og med hensyn til, hvorledes velfærdssamfundet kan betales set fra en konservativ synsvinkel.

I fru Lone Dybkjærs oplæg, hvori der var en stærk kritik af, at jeg havde fremlagt disse tanker fra talerstolen, som hun påstod at der var meget lidt konstruktivt i, lyttede jeg efter, hvad fru Lone Dybkjærs tanker var i den retning.

Vi kunne have brugt debatten på det, men debatten blev ikke brugt på det. Men jeg vil give hr. Rahbæk Møller ret i, at der er én ting, som hr. Rahbæk Møller, ordføreren for forespørgerne, og Det Konservative Folkeparti er enige i, og det er, at regeringen har fremlagt nogle analyse, som bestemt er værd at læse. Men såvel SF som Det Konservative Folkeparti venter fortsat på regeringspartierne bud på løsningerne.

(Kort bemærkning).

Merethe Due Jensen (KRF):

Jeg synes ikke, at fru Lone Dybkjærs bemærkning om degnen skal stå uimodsagt hen. Jeg synes, at fru Lone Dybkjær gav degnene en ordentlig omgang. Nu er jeg selv blevet undervist af en degn i landsbyskolen, og jeg mener nok, jeg både har lært at læse og skrive. Jeg har også lært at være kritisk over for, hvad der foregår omkring mig, så den påstand om degnenes eventuelle undertrykkelse af folket skal hermed modsiges.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Til fru Merethe Due Jensen vil jeg blot sige, at jeg sådan set allerede undervejs, da jeg så fru Merethe Due Jensens udtryk, sagde, at hun måtte undskylde den billedlige måde, jeg udtrykte mig på.

Men hvis vi går tilbage til middelalderen, da bogtrykkerkunsten kom – for det var dér, jeg var – er der vel lidt om snakken, men det er jo trods alt ikke på det tidspunkt, fru Merethe Due Jensen er blevet undervist.

Så vil jeg sige, at mig bekendt er Det Konservative Folkepartis 47 sider ikke lagt frem i Folketinget – i hvert fald har jeg har ikke set dem som konkrete forslag – og mig bekendt behøver jeg ikke i en debat, som i øvrigt er rejst af hr. Rahbæk Møller, at tage stilling til et konservativt forslag, der ligger og fløjter rundt i samfundet; det er vel ikke en normal arbejdsform, og den med, om jeg er der eller ikke er der, er lidt for billig. Jeg kender godt de forslag; jeg er ikke enig i dem, og i øvrigt er måden at få dem diskuteret på, at de fremsættes konkret. Det er jo den måde, vi arbejder på, og fru Anne Birgitte Lundholt værner sig vel efterhånden til arbejdet i Folketinget også som almindeligt folketingsmedlem og ikke kun som minister – så tak for sidst – og hvis fru Anne Birgitte Lundholt havde vænnet sig til det, ville hun også vide, at forslagene skal fremsættes, for at de kan blive diskuteret.

Jeg kom faktisk ikke med en masse kritik af regeringen. Jeg synes, det er en udmærket regering. Den arbejder naturligvis – ellers ville det jo også være forbløffende – og derfor sagde jeg, det var sortmaleri af hr. Rahbæk Møller. Jeg indrømmer gerne, at hr. Rahbæk Møller faktisk også gjorde nogle positive bemærkninger. Det, jeg sagde, var, at det efter min opfattelse var en lidt forkert debat, når vi diskuterer enkeltelementer og ikke det grundlæggende, som hr. Erhard Jakobsen også var inde på, nemlig lyset. Hvad kan vi som politikere gøre for at skabe noget håb om, at tingene kan gøres anderledes? Jeg vil stadig væk fastholde, at denne debat ikke skaber håb om, at tingene kan gøres anderledes. Det er tragisk, for der er brug for, at demokratiet på en eller anden måde også viser sig voksent på dette område.

Så sagde jeg faktisk, og det er til hr. Kim Behnke, at informationssamfundet betyder, at

[Lone Dybkjær]

vi kommer til at give magt fra os. Nu må vi begynde at diskutere, hvad det er for nogle konsekvenser, den ny teknik får på vores måde at lovgive og administrere på. Det bliver en revolution, så jeg kan slet ikke forstå den modsætning, hr. Kim Behnke prøvede at postulere.

(Kort bemærkning).

Anne Birgitte Lundholt (KF):

Til fru Lone Dybkjær: Vi kan da godt lægge debatten helt derned, hvor folk i aften vil sidde og sige: Er det virkelig, hvad Folketinget mener om vores fremtid? Spydigheder om medlemmers evne eller ikkeevne til at tilpasse sig! Jeg troede faktisk, vi skulle diskutere Danmarks udviklingsmuligheder i dag, og det lagde min ordførertale op til. Jeg har endnu ikke fra ordførere fra regeringspartierne hørt et medspil på, hvilke udviklingsmuligheder Danmark har. Det har været min kritik af debatten i dag og den, jeg har fremført i de korte bemærkninger. Det er rigtigt, at der ligger 47 siders forslag, og nogle af forslagene er lagt frem i Tinget. Andre af forslagene er ikke lagt frem i Tinget, bl.a. fordi det er forslag, der rækker ind på områder, hvor regeringen som flertalsregering ikke før omkring 1998 agter at skille sig fra det, man vedtog sidst. Det betyder, at hele arbejdsmarkedsreformen og hele skattereformen, som der er ændringsforslag til her, kun kan føres ud i livet, hvis befolkningen giver et mandat til, at det kan gennemføres efter et valg, for de fire regeringspartier har besluttet sig til, at der her ikke skal ske noget de næste 4, 5, 6 år. Men jeg prøvede at lytte efter i dag, om der skulle komme en åbning, således at vi igen kan begynde at tale sammen på en ordentlig måde i denne sal. Det håber jeg vi kan, for det synes jeg vi skylder de 350.000 arbejdsløse uden for disse mure.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Fru Anne Birgitte Lundholt lagde for med at kritisere regeringen for ikke at gøre noget. Det passer ikke. Det er fru Anne Birgitte Lundholt, der har startet den debat.

Fru Anne Birgitte Lundholt mener, at det, der skal diskuteres, er f.eks. arbejdsmarkedsreformen. Vi er nu engang af den opfattelse, at den reform står vi ved. Den er gennemført, og

den vil vi ikke ændre på. Det har alle fire partier markeret, og så må man tage det som udgangspunkt eller vente på, som man gør, at der kan komme et VKZ-flertal. Der er jo ikke andet at gøre. Der er mulighed for at ændre det, og det kan man gøre, men så skulle man spørge sig selv, om man kunne lave et andet og konstruktivt bidrag imens.

Om spydighederne igen: Fru Anne Birgitte Lundholt startede med at sige, at jeg ikke havde hørt, hvad hun sagde, og det mener jeg er underligt, for jeg har hørt, hvad fru Anne Birgitte Lundholt sagde. Jeg er bare ikke enig og finder ikke det så interessant, at jeg skal begynde at kommentere specielt det, når jeg nu havde noget andet, jeg gerne ville sige. Det må man så have mig tilgivet, og derfor beklager jeg faktisk, at fru Anne Birgitte Lundholt startede den debat.

Merethe Due Jensen (KRF):

Først vil jeg sige tak til statsministeren for besvarelsen af forespørgslen om, hvad regeringen vil gøre for at styrke Danmarks udviklingsevne. Som svar til SF vil jeg sige, at det er vigtigt, at man, før man udtaler sig om, hvordan Danmarks udviklingsevne kan forbedres, netop gør sig klart, hvilken situation dansk økonomi befinder sig i, hvilke faktorer der fremmer økonomisk udvikling, og hvilke faktorer der hæmmer økonomisk udvikling.

Der er to faktorer, der er afgørende for økonomiens tilstand. Den ene er konjunkturerne, og den anden er strukturen. Konjunkturerne har Danmark på længere sigt ikke den store indflydelse på; de afhænger af situationen i den øvrige verden og især i Europa. På kort sigt kan Danmark forbedre konjunkturerne, og det er bl.a. gjort ved en midlertidig finanspolitisk lempelse, der har sat dansk økonomi i omdrejninger uden at svække den. Ved udelukkende at søge at forbedre konjunkturerne via øget vækst kan man reducere en del af arbejdsløsheden, men ikke komme den til livs.

Forstår jeg initiativtagerne til forespørgslen ret, vil man med denne forespørgselsdebat diskutere og få belyst det strukturelle element. Omstillingsprocessen fra industrisamfund hen mod større vægt på service og ny teknologi er en stor udfordring for os. Erhverv vil blive nedlagt, og nye vil opstå. Det afgørende er, at nye iværksættere er klar til at tage over, når

[Merethe Due Jensen]

forældede industrier lukker. Økonomien bevæger sig i vækstspring som følge af indførelse af ny teknologi. Problemet består dog i, at der går tid, fra den ny teknologi indføres, til den udnyttes i praksis.

Der kan være flere faktorer, der hæmmer udnyttelse af ny teknologi. Det kræver investeringer i maskiner og udstyr, men frem for alt også investering i mennesker, organisation, forskning og udvikling. Hvis disse faktorer ikke er i orden, løber vores konkurrenter med ordrene. Vi må se på, hvordan vi kan fremme en iværksætterkultur i Danmark. Det afgørende er, at der er iværksættere nok til at omsætte opfindelser til industriprodukter eller -processer. Regeringen har allerede gjort en indsats for at forbedre vilkårene for iværksættere ved at give tilskud til rådgivning og uddannelse, og der bør yderligere sættes ind for at fremme iværksætterkulturen i uddannelsessystemet. Uddanner vi i for høj grad de unge til at være funktionærer i stedet for netop til at være iværksættere?

Uddannelse er et andet område, der netop bør sættes på, og her har regeringen skabt flere uddannelsespladser, ligesom der også via uddannelsesloven er skabt bedre muligheder for, at medarbejdere kan videreuddanne sig. Vi må indstille os på, at livslang uddannelse af de ansatte i flere tilfælde er en forudsætning for, at Danmark på længere sigt kan klare sig i den internationale konkurrence. Det er væsentligt, at vi sikrer, at så mange som muligt får en uddannelse, men det er også vigtigt, at der er høj kvalitet i erhvervsuddannelserne.

Der må sættes på, at Danmark prioriterer forskning lige så højt som de lande, vi konkurrerer med, og de mange små og mellemstore virksomheder i Danmark har desværre ikke tilstrækkelige ressourcer til forskning. Derfor er det også vigtigt, at dette område yderligere op-prioriteres.

Der kan endvidere være andre faktorer, eksempelvis skattesystemet, der kan forsinke den fortsatte proces hen imod et servicesamfund. Regeringen har taget fat på dette problem ved at nedsætte skatten på arbejde og forhøje skatten på forurening.

Regeringen har endvidere gjort det billigere at købe tjenesteydelser ved at udvide tilskuddet til reparation og vedligeholdelse af egen bolig.

Flere forhold, bl.a. forbedrede konjunkturer, har gjort det nødvendigt at trimme ordningen og i særlig grad målrette den mod miljøforbedrende initiativer.

Erhvervsrederegørelsen har også været nævnt i dag, og den rummer flere nye tanker, som regeringen arbejder videre med. Eksempelvis nævner rederegørelsen, at en del af randydelseerne i den offentlige sektor kunne udliciteres til private virksomheder, og det kunne f.eks. ske med rengøring og madlavning på hospitaler samt udbringning af mad til de ældre.

Udgangspunktet er ikke, at den offentlige sektor nødvendigvis er dårligere end den private sektor, men derimod, at der såvel i den offentlige som i den private sektor er en viden, som kan udnyttes bedre, end tilfældet er i dag.

Erhvervsrederegørelsen nævner også, at et tættere samarbejde mellem private virksomheder og det offentlige bør overvejes. Private virksomheder eller private organisationer og offentlige instanser kunne med fordel indgå i et tættere samarbejde om visse ydelser, der i dag er offentlige. Det kunne eksempelvis være bygning og drift af plejehjem, og erfaringerne fra dette samarbejde kan yderligere bruges ved, at vore velfærdsydelser kan sælges til udlandet.

Flere lande planlægger at udvide deres velfærdssektor, og her kunne Danmark bidrage med sin store erfaring.

Jeg har lyst til at slutte af med, at jeg for nylig har været i Taiwan, og dér tror jeg nok, at vi kan lære noget om service, også service fra det danske erhvervsliv, og det kan Folketinget også være med til at tillægge.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Vi må jo se at få afgjort dagsordensspørgsmålet. Når jeg kigger på dagsordenen fra SF og de forskellige at-punkter, må jeg sige, at det første at-punkt: at sikre, at Danmark på alle områder har en uddannelse på bedste internationale niveau, kan vi ikke blive uenige om, og det mener jeg faktisk både er udgangspunktet i den tale, som statsministeren holdt, og i mit indlæg.

At styrke forskningsindsatsen både kvantitativt og kvalitativt var faktisk også med i min tale.

[Sonja Mikkelsen]

At sikre en kraftig øgning i videnindhold i danske produkter og serviceydelser har jeg også nævnt, og jeg har understreget, at vi i Socialdemokratiet lægger megen vægt på det, og vi havde også nogle forslag til, hvordan vi kunne gøre det.

Så står der, at det skal ske ved at øge brugen af udviklingskontrakter og udviklingsprogrammer inden for områder som miljø, arbejdsmiljø, energi, bolig og sundhed.

Jeg vil sige, at vi ikke har begrænset os til de områder, der her er nævnt. Der er både tale om udviklingskontrakter og udviklingselskaber, og andre initiativer er allerede taget fra regeringens side.

Men jeg er ikke klar over, om man lægger helt det samme indhold i dagsordenen som det, jeg her giver udtryk for. Når oppositionen fremsætter forslag om motiveret dagsorden, er det jo som regel, fordi den ønsker, at regeringen skal gøre et eller andet, som regeringen måske ikke helt selv havde tænkt sig at gøre. Derfor vil jeg gerne spørge, hvad der er ærindet med dagsordenen; hvad er det, regeringen skal gøre? Det er vigtigt at vide det, før vi tager endelig stilling til dagsordenen.

(Kort bemærkning).

Anne Birgitte Lundholt (KF):

Hverken jeg eller hr. Bertel Haarder nåede at få afklaret indstillingerne til dagsordenen i vores tale, så det skal jeg gøre nu. Jeg kan sige, at vi langt hen ad vejen er enige med hr. Rahbæk Møller. Vi er enige i den første pind om, at alle vores uddannelser bør komme op på bedste internationale niveau.

Vi er enige med hr. Rahbæk Møller i, at forskningsindsatsen skal styrkes både kvalitativt og kvantitativt, og vi er enige i, at man også skal øge videnindholdet i danske produkter og serviceydelser. Vi synes også, at udviklingskontrakter er en god idé, og jeg har jo selv som minister været med til at sætte adskillige udviklingsprogrammer i gang. Så langt er vi altså enige.

Hvis punktummet var sat her, kunne både Det Konservative Folkeparti og – det har jeg lovet at sige – Venstre have stemt for den, men det er det ikke. Dels begrænser man sig, dels udpeger man nogle områder, hvor man forpligter regeringen, uanset hvad der måtte komme af saglige diskussioner om behovet for ud-

viklingsprogrammer. Derfor er vi kede af den sidste halvanden linje. Når vi trykker på den røde knap – og det skal både Folketinget og SF vide – er det altså både på grund af denne begrænsning og denne udvidelse samt den meget stramt fastlagte linje inden for udviklingsprogrammerne.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Til fru Anne Birgitte Lundholt skal jeg sige, at der ikke ligger nogen begrænsning i dagsordenen. Der står udtrykkeligt »områder som«, og så har vi nævnt nogle eksempler, men det er rigtigt nok, at der ligger en udvidelse i de områder, der er nævnt. Det er selvfølgelig områder, vi finder er vigtige, men at der er andre områder, der også kan være vigtige, skal jeg da gerne medgive.

Til fru Sonja Mikkelsen skal jeg sige, at jeg ikke oplever nogen modsætning mellem det, statsministeren har sagt, og denne dagsorden. Der er intet punkt, hvor disse to ting står i modsætning til hinanden, men jeg synes, det var nyttigt at konkludere af debatten, og som sagt finder jeg, at statsministerens tale på visse punkter var lidt vag, og derfor kunne jeg godt ønske, at det blev konkretiseret i en dagsorden.

Men som sagt: Der er ikke opbygget nogen modsætning; der er ikke noget, som vi egentlig ikke tror at i hvert fald det største regeringsparti ønsker at lave, men måske ikke den samlede regering, og det giver somme tider den lille antydning af handlingslammelse, som vi har observeret flere gange.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Jeg forstår, selv om man godt kunne være lidt i tvivl, da man hørte indledningen til denne debat, at SF i virkeligheden er enig i den forsknings- og udviklingspolitik og den erhvervsfremmende politik, som regeringen fører. Jeg synes faktisk, at det, som statsministeren sagde i sin tale, ville være en bedre og stærkere konklusion, som kunne stå over den debat, vi har haft her, nemlig at det var regeringens mål, at de samlede forsknings- og udviklingsomkostninger skulle bringes op på niveau med de øvrige nordeuropæiske landes inden år 2000. Det er en melding, der er til at tage og

[Sonja Mikkelsen]

føle på, og den skal nu udmøntes i et samarbejde med virksomhederne her i landet, så vi når dette mål. Det er ikke nogen nem sag, men det er en uhyre vigtig målsætning at holde sig for øje.

Derfor vil jeg faktisk opfordre SF til at tage dagsordenen tilbage, og hvis SF ikke ønsker det, må vi nok hellere stemme dagsordenen ned og i stedet sige, at for os står denne konklusion over debatten her i dag.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Lige præcis på det område, som fru Sonja Mikkelsen nævnte, er det rigtigt, at statsministerens tale er rimelig præcis, og det skulle aldeles ikke skulle os at tage den sætning med i vores dagsorden; det ville kun gøre den stærkere.

Men på de andre punkter, f.eks. når det drejer sig om uddannelsen, brugte statsministeren ikke mange og ikke særlig forpligtende ord. Når det drejer sig om erhvervspolitikken, resterer der stadig væk kun henvisninger til nogle i øvrigt udmærkede redegørelser, men forholdsvis lidt konkret handling. Derfor agter vi ikke at tage dagsordenen tilbage.

Men jeg håbede egentlig, at regeringspartierne kunne have stemt for den, for jeg kan stadig væk ikke se nogen modsætning mellem dagsordenen og statsministerens tale, men derimod en nyttig præcisering.

Statsministeren (Nyrup Rasmussen):

Jeg har her en bog på – lad os nu se engang – jeg tror næsten over 300 sider, 354 sider. Den er udgivet af Finansministeriet, »Budgetredegørelse 1994« hedder den. Hvis de, der er i tvivl om, hvorvidt regeringen har foretaget sig noget eller ej, stadig mangler oplysninger, vil det næsten være det bedste sted, de kan finde dem. Deri finder man en ganske omfattende redegørelse for de mange initiativer, regeringen har taget.

Jeg siger det mere, fordi jeg i dag har noteret mig, at den debat, vi har haft over temaet Danmarks udviklingssevne, har strejft så forskellige emner som folkeskolereformen, orlovsreformen, arbejdsformidlingens situation, ja, hele situationen hertilands, og det giver mig selvfølgelig anledning til at sige, at jeg erkender, at Danmarks udviklingssevne stiller store krav til

os. Men det var nu min tanke at prøve at koncentrere mine kommentarer lidt – bortset fra de vinkler, der her har været anvendt.

Jeg deler ikke hr. Rahbæk Møllers synspunkt, at regeringen er handlingslammet. Det siger man jo om så mange regeringer, men det, vi kan sige om denne, er som sagt: Læs og bliv klogere; så vil man se, der er sket ganske meget.

Jeg deler heller ikke det grundsyn, at regeringen ikke er konkret nok. Når det gælder forskning og udvikling og ambitionsniveau, må jeg minde om, at regeringen i finansloven for i år har løftet den offentlige forskningsindsats mere på et år, end det er sket i ganske mange år. Må jeg minde om, at vi fastholder udbygningen af vore uddannelsespladser, 10.000 til de unge årgange i år og 10.000 ekstra pladser til vokseneruddannelsen. Må jeg minde om, at vi om ganske kort tid fremlægger en 4-årig udbygningsplan for danske universiteter og højere læreanstalter, der skal forny og løfte os, hvad lokaliteter og udstyr angår. Må jeg minde om, at vi har udviklet en række initiativer med hensyn til udviklingskontrakter og udviklingsselskaber, og hvis man studerer finansloven for i år, vil man se, at erhvervspolitikken nu igen efter en del års fravær begynder at indtage en mere naturlig plads i en finanslov og tilsvarende vil komme til at gælde for finansloven for 1995. Jeg sagde det tidligere på dagen: Forskningsministeriet er kommet for at blive, og det skal styrkes i årene fremover.

Jeg synes, jeg også skylder at sige, når sygehusene og lægeuddannelserne blev inddraget, at når vi tager uddannelsesområdet i relation til sundhedssektoren, er det altså ikke sådan, som man somme tider får indtrykket af, at mennesker i Danmark ikke kan få en trykbehandling på vore sygehuse; men jeg er enig i, at der skal samarbejdes bedre både mellem specialuddannelserne og mellem de nye unge læger, der kommer på sygehusene. De skal opnå erfaring og skal opøve kendskab til det daglige arbejde i forbindelse med det vigtige job og det store ansvar, de nu har.

Min pointe er, at det ikke alene er et spørgsmål om ressourcer. Det er i høj grad også, som det nu lige blev nævnt af hr. Rahbæk Møller, et spørgsmål om bedre samarbejde inden for lægegruppen, om bedre planlægning og en mere fordomsfri tilrettelæggelse, også af ar-

[Statsministeren]

bejdstiden, og jeg vil gerne sige ligeud, at det tror jeg egentlig ikke vi er så uenige om.

Jeg vil takke fru Sonja Mikkelsen for meget fornuftige betragtninger om samspillet mellem erhvervsliv og offentlig sektor og forskningens og uddannelsernes nødvendighed.

Så var jeg som flere andre lidt skuffet over fru Anne Birgitte Lundholts indlæg. Det forekom mig, at det bar mere præg af, at det er 1994 end af en realistisk beskrivelse af det samfund og de udviklingsmuligheder, vi har netop nu.

Jeg skal ikke bruge meget tid på det, men er naturligvis nødt til at sige igen også til fru Anne Birgitte Lundholt, der her fra talerstolen påstod, at regeringen har manglet mod og handlekraft, at det jo ikke er rigtigt. Enhver kan overtale sig om det ved det lovkatalog og de reformer, der er gennemført, og jeg kan måske bringe det trøstens ord, at regeringen først lige er begyndt på den nye kurs, som er vigtig at fastholde af hensyn til beskæftigelsens videre udvikling.

Jeg synes også, vi skal sige i dag, at det faktisk går ret godt i det danske samfund lige nu, at erhvervslivet er mere tilfreds, mere tillidsfuldt og mere optimistisk, end det har været i ganske mange år. Vi skal faktisk helt tilbage til 1985 for at finde magen til, og det samme være dermed også sagt til hr. Bertel Haarder, som strejfede samme tankegang.

Hr. Kim Behnke har jeg ikke mange ord til. Det var jo gammelkendte synspunkter. Det var et rigtigt Fremskridtspartiindlæg, som egentlig ikke virkede overraskende og næppe gav særlig vejledning om, hvordan vi kan styrke Danmarks udviklingsevne.

Jeg synes derimod, hr. Erhard Jakobsen stillede et meget centralt spørgsmål, som jeg gerne vil bekræfte. Det ville være utrolig vigtigt, hvis så mange af os som muligt altid sagde til vore pensionister: Vær ikke bekymrede, vær ikke bange for, at vores folkepension ikke kan fortsætte, ikke kan fastholde sin købekraft og heller ikke kan blive forbedret over tid. Det kommer an på os selv og i høj grad på produktionsvilkår og vækstvilkår, og vi kan naturligvis opretholde det velfærdssamfund, vi har. Hr. Erhard Jakobsen har fuldstændig ret i, at når vi har så mange arbejdsløse mennesker og gradvis kan få dem i arbejde igen, er det selve garantien for, at folkepension og social tryghed i vores land kan og skal opretholdes.

Fru Lone Dybkjær synes jeg gjorde et godt forsøg på at trække nogle visionære linjer op. Jeg tror, det er vigtigt, når vi diskuterer udviklingsevne i Danmark, at vi så også får nævnt sproget og de internationale sprogkundsaber, som vi skal styrke og videreudvikle, og jeg synes også, det er rigtigt at bruge det billede med lyset i vinduerne, som åbenlyst også inspirerede hr. Erhard Jakobsen.

Fru Merethe Due Jensen gjorde gode bemærkninger, som jeg kun kan tilslutte mig, også dem om vor velfærdsservice, og de nye muligheder vi også har for valutaindtjening på feltet og en styrkelse af iværksætterområdet, som jeg helt og fuldt deler.

Så er det jo altid den afsluttende repliks lod at prøve at vinde gehør, efterhånden som folketingsmedlemmerne når ned i salen. Den stigende trafik vil ikke afholde mig fra at gøre et par afsluttende bemærkninger. . .

Første næstformand (Ivar Hansen):

Men før statsministeren kommer til de afsluttende bemærkninger, vil formanden gerne bidrage til, at der bliver lidt mere ro i salen, så længe forhandlingen finder sted. Det skulle ikke være nødvendigt at sige det.

Statsministeren (Nyrup Rasmussen):

Jeg tror, det er vigtigt, at vi slutter denne debat om Danmarks udviklingsevne med at præcisere, hvad vore mål er. Vore mål er at fastholde et sammenhængende Danmark, hvor der ikke er mennesker, der ikke får en chance for et job, en uddannelse og en tryk fremtid.

Vores mål er også at skabe nye udviklingsvilkår for de svagere, og vores mål er at styrke forskningen, det vil den blive, styrke de avancerede uddannelser, det vil de blive, tilrettelægge et fornuftigt, godt samarbejde mellem den offentlige og den private sektor, det vil blive gjort, det er allerede i gang, og også at styrke det forskningspolitiske samarbejde. Jeg vil gerne give hr. Bertel Haarder tilsagn om at styrke de erhvervsfaglige grunduddannelser, som jeg faktisk også tror – hvis vi tager de tekniske skoler – der er behov for at se nærmere på i de år, der kommer.

Så vil jeg gerne slutte med at sige, at jeg tror, at der tegner sig et helt nyt arbejdsliv, hvor vi ikke længere skal tro på, at vi kan have et fast job i 40 år til en bestemt arbejdstid, men tro på,

[Statsministeren]

at vi i langt højere grad kommer til at vænne os til at skifte job undervejs i vores liv, til at betragte hele vores liv som noget, der hænger sammen i nogle valg mellem uddannelse for en del af livet, job for en anden del af livet, uddannelse igen, børnepasning, en helt ny vekselvirkning med de nye værdinormer, der ligger. Det er det, der, når alt kommer til alt, er det basale for den dynamik og den udviklingsevne, vi jo altid har troet på.

Mange har spurg: Når alt kommer til alt, hvad er udviklingsevne så egentlig? Udviklingsevne er evnen til at samarbejde, at signalere, at ingen skal holdes udenfor, alle skal have chancer, at stikke nogle linjer ud på alle de avancerede områder, vi har drøftet i dag, at påpege, hvad Danmark er god til, og at huske, at årsagen til, at dette land blev et af verdens rigeste lande, et velfærdssamfund, som vi kan være stolte af, ikke var, at vi havde råstoffer, det var ikke, at vi havde en masse naturressourcer, det var, at vi havde en masse befolkning, der var arbejdsom, der var flittig, der ville uddanne sig og dygtiggøre sig, og det var i bredden, det var ikke i eliten alene.

Det er det grundsyn, vi skal fastholde, når alt kommer til alt, også i en debat som i dag.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Jeg er selvfølgelig ked af at erkende, at jeg ikke har nået at læse budgetredegørelsen. Jeg er sikker på, som statsministeren siger, at der står mange ting om regeringens initiativer, og på nogle punkter har den da også gjort noget. Men netop når det drejer sig om udviklingsevnen, har det ikke været så imponerende.

Lad os tage uddannelse. Der er åbnet uddannelsespladser. Det er rigtigt, uanfægteligt, men når det drejer sig om indholdet og de mange advarsler mod, at der er problemer med kvaliteten, er der intet sket. Ingen initiativer er taget.

Jeg forstår på statsministeren, at der nu er blevet sat et bygningsprogram i gang, og det er da fint. Det er et af problemerne, men det er kun én del af problemet. Der ligger meget andet i indholdet, og hidtil har regeringen været passiv på det punkt.

Når det drejer sig om forskningen, anfægter jeg ikke regeringens gode vilje – jeg tror, at selv det, at man skabte et forskningsministe-

rium, var et signal om, at man ønskede at tage forskningen alvorligt – men konstaterer, at hidtil har konsekvenserne været de stik modsatte, at forskningen er uden politisk ledelse. Det har været konsekvensen af at oprette dette forskningsministerium, så kluntet som det er gjort.

Hvad angår erhverv, sagde statsministeren, at industripolitikken nu indtog en mere fremtrædende rolle på finansloven. Jeg har slået efter, og det er rigtigt nok, at Industriministeriets budget er udvidet med godt 1 mia. kr., men den ene milliard handler altså om hjemmeservice, og hvad man end kan mene om hjemmeservice, har det desværre ikke meget at gøre med udviklingsevne.

Jeg anfægter stadig ikke regeringens gode vilje, men konstaterer, at på en række punkter har vi ikke set – og statsministeren har heller ikke i dag, i hvert fald ikke på alle punkter, præciseret – at regeringen vil gøre noget.

(Kort bemærkning).

Bertel Haarder (V):

Statsministeren kommenterede ikke min ubestrideligt korrekte beskrivelse af regeringens næsten fortvivlede forhold til forskningsorganisationen. Jeg går ud fra, at det kan forklares med det gamle ord: »Den, der tier, samtykker«, og jeg går ud fra, at jeg også kan tolke det på den måde, at statsministeren vil se på sagen og måske ofre den lidt mere opmærksomhed i fremtiden.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 59 af Rahbæk Møller (SF) (se foran) forkastedes, idet 9 (SF) stemte for, 95 (S, KF, V, FP, CD, RV og KRF) imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

15) Første behandling af lovforslag nr. L 237:

Forslag til lov om ændring af lov om radio- og fjernsyns virksomhed. (Afskaffelse af licensbetalt fjernsyn).